

J&T 98

Fondy J&T zvládly bouřlivý rok 2020 na trzích úspěšně

strana 4

Fond J&T INVESTMENTS pokračuje v dalších investicích

strana 6

Svět se mění. Stihneme reagovat?

strana 8

Akciový fond J&T OPPORTUNITY je tu pro investory už 20 let. „Důležité je při propadech nepanikařit,“ říká jeho portfolio manažer Michal Semotan.

strana 12

Tipy pro zdravý spánek

Podle lékařů potřebuje náš organismus pro regeneraci sedm až devět hodin spánku. Tipy pro zdravý spánek přináší J&T Concierge.

strana 20

Proběhla první aukce Umělci umělcům

Charitativní aukce vybrala 400 tisíc Kč pro strádající umělce.

strana 22

Příležitost zaujmout pozice s výhledem ekonomického zlepšení

„Pochopitelně hodně záleží i na výrobních kapacitách, které limitují promptnější globální proočkování. Ale to je přirozené vzhledem k rychlosti, jakou vše kolem vakcíny probíhá. To vše na pozadí nemírnicí se druhé vlny pandemie, která s sebou přináší výrazné omezení ekonomiky kvůli restriktivním opatřením, jež jsou aplikována v jednotlivých

zemích,“ říká Milan Vaníček, ředitel odboru analýz finančního trhu.

Ostře se bude sledovat potenciální nová mutace viru covidu-19, a to především z pohledu účinnosti současných vakcín. Prozatím jsou zjištěné mutace v rámci účinnosti aktuálních vakcín.

ZAOSTŘENO NA CENTRÁLNÍ BANKY

ECB, Fed ani ČNB by neměly přinést nové informace. Fed a ECB si ponechají velmi uvolněnou měnovou rétoriku a ujistí trhy, že zůstanou proaktivní, dokud to bude ekonomika potřebovat. ČNB by měla ponechat sazby beze změny.

FISKÁLNÍ PODPORA V USA

Vzhledem k demokratickému ovládnutí Senátu se v USA více hovoří o další možné fiskální podpoře nad nedávno schválený balík 900 mld. USD. Tyto úvahy převažují nad obavami ze změn v korporátních daních nebo bankovní regulaci právě po pravděpodobné výhře demokratických kandidátů v do-

V lednu budou analytici sledovat, jak úspěšné bude očkování proti covidu-19, respektive jeho přijetí mezi populací. Příkladem svým přístupem a organizací je Izrael, který během dvou týdnů proočkoval 10 % populace.

tý kvartál roku 2020, která zřejmě nepřinese pozitivní čísla vzhledem k preventivním opatřením, jež provázela především poslední dva měsíce roku, avšak společnosti mohou přidávat pozitivní tón směrem k výhledu. „Očekáváme, že i ten však bude spíše podmínečný s ohledem na proočkování a vývoj pandemie. Přikláníme se k názoru, že by výsledková sezona měla vyznít neutrálně,“ konstatuje Milan Vaníček.

Výsledková sezona za čtvrtý kvartál 2020 by neměla přinést větší impuls do investičního rozhodování.

LEDNOVÉ VÝHLEDY

Hospodářská politika a další informace o očkování budou dle analytiků nadále přetlačovat druhou vlnu pandemie a s ní spojená omezení v ekonomickém životě. Výsledková sezona za čtvrtý kvartál roku 2020 by neměla přinést větší impuls do investičního rozhodování.

„Nadále se domníváme, že investoři budou chtít zaujmout pozice s výhledem makroekonomického zlepšení v průběhu roku 2021. To nás vede k názoru, že by mohl začátek roku vykazovat tzv. lednový efekt a zůstáváme v pozitivním módu na akcie a reálná aktiva,“ dodává Milan Vaníček. ■

Připraveno analytiky J&T Banky

datečných senátních volbách. Postup demokracií by mohl být více patrný po inauguraci Joea Bidena prezidentem USA 20. ledna.

ODSTARTOVALA VÝSLEDKOVÁ SEZONA

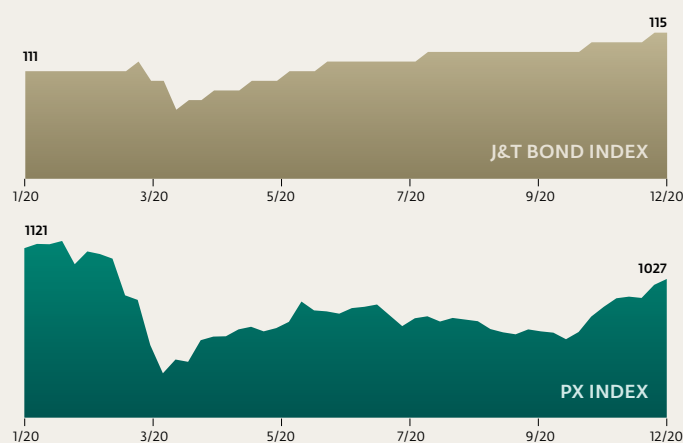
V lednu, resp. zhruba v jeho polovině, začíná výsledková sezona za čtvrt-

Z finančních trhů...

data platná k 31. 12. 2020

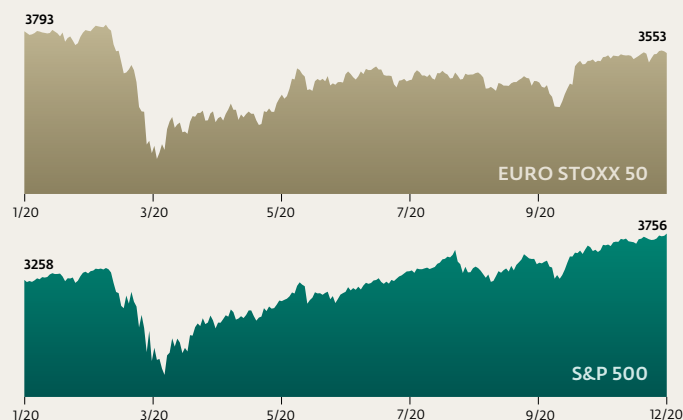
PODÍLOVÉ FONDY

	CENA PL	ZHODNOCENÍ ZA MĚSÍC	ZHODNOCENÍ ZA ROK	ZHODNOCENÍ OD ZALOŽENÍ P. A.
J&T Money CZK	1,389	0,6%	3,3%	4,0%
J&T High Yield MM CZ	1,587	0,3%	3,7%	4,5%
J&T FLEXIBILNÍ	1,527	0,3%	4,3%	3,0%
J&T Bond CZK	1,518	0,9%	4,7%	4,6%
J&T Opportunity CZK	3,212	4,9%	12,4%	5,7%
J&T KOMODITNÍ	0,451	4,2%	-9,9%	-7,6%
J&T RENTIER Fund A1 - CZK	1,085	1,0%	1,3%	4,6%
J&T DIVIDEND Fund A1 - CZK	1,168	5,0%	-0,6%	8,9%
J&T Life 2025	1,224	1,4%	4,7%	3,1%
J&T Life 2030	1,269	2,3%	6,0%	3,7%
J&T Life 2035	1,276	2,6%	6,3%	3,8%

STÁTNÍ DLUHOPISY

		1 MĚSÍC	12 MĚSÍCŮ	5 LET
ČR - 10Y	1,30	1 bp	-29 bp	70 bp
Německo - 10Y	-0,57	8 bp	-32 bp	-104 bp
USA - 10Y	0,91	16 bp	-80 bp	-104 bp

SMĚNNÉ KURZY

		1 MĚSÍC	12 MĚSÍCŮ	5 LET
USD/EUR	1,22	-2,4%	-8,2%	2,3%
CZK/EUR	26,2	0,0%	-3,1%	-0,6%
CZK/USD	21,5	2,5%	5,7%	-2,9%

KOMODITY

		1 MĚSÍC	12 MĚSÍCŮ	5 LET
Ropa (Brent) - USD/bbl	52	12,3%	-16,2%	63,4%
Zlato - USD/oz	1 898	1,1%	21,5%	71,2%
Měď - USD/t	7 766	6,1%	33,0%	80,8%

Fondy J&T zvládly bouřlivý rok 2020 na trzích úspěšně

Navzdory dramatickým propadům především v jarním období koronakrize a vysoké volatilitě všech aktiv zakončily fondy J&T minulý rok velmi úspěšně. Fondy J&T BOND a J&T MONEY zaměřené na korporátní dluhopisy patřily opět k nejlepším na trhu. Přináležitost ke špičce ve své kategorii potvrdily i fondy J&T Flexibilní a J&T High Yield.

Fond J&T BOND si za minulý rok připsal 4,7% a ve své kategorii byl opět nejlepší. „V závěru roku jsme investovali do dluhopisu NUPEH 5,9% 2025, který je velmi dobře zajištěn kvalitními nemovitostmi na Ukrajině. Emitenti se rozhodli předčasně splatit dluhopisy námořního přepravce Chembulk a těžaře ropy a plynu v Norsku Faroe,“ popisuje pohyb ve fondu portfolio manažer Martin Kujal. Modifikovaná durace portfolia klesla koncem roku na 2,67 a hrubý výnos do splatnosti činil 3,7%.

Fond J&T MONEY za uplynulý rok vydělal 3,3% a opět překonal inflaci a většinu konkurenčních fondů. „V závěru roku jsme do portfolia nově zařadili dluhopis AlphaQuest 5% 2025, který investuje do restitučních kuponů, jež postupně splácí rumunská vláda. Posílili jsme investice do dluhopisů mateřského finančního holdingu J&T Finance Group a mírně také do bondů Sazka Group,“ uvádí Martin Kujal.

Podobně si vedl fond kvalifikovaných investorů J&T High Yield se zhodnocením 3,2%. Během jara se zde tvůrci fondu potýkali s bezprecedentními nároky na likviditu – kolaterál na měnové zajištění a odkupy podílníků. „Po jarních zkušenostech jsme poupravili portfolio tak, aby byl fond schopen lépe čelit podobné situaci v budoucnu, což se nám osvědčilo ve druhé polovině roku,“

vysvětluje změnu portfolio manažer Marek Ševčík. Výnos do splatnosti činil ke konci roku 4,3%, včetně efektů měnového zajištění činil 4,5%. Modifikovaná durace činila 1,4.

Fond J&T Flexibilní dluhopisový se v loňském roce vrátil na čelo pelotonu v kategorii konzervativních dluhopisových fondů poté, co investorům vydělal 4,35%. Portfolio manažeri na konci roku investovali do dluhopisu internetového srovnávače Heuréka 5,25% 2025. Zajištění úrokového rizika rolovali do březnového futures kontraktu. Modifikovaná durace portfolia (měřítko úrokového rizika) stagnovala lehce pod 3. Hrubý výnos do splatnosti portfolia dosahoval v závěru roku 1,04% p.a..

Akciovým fondům na českém trhu v minulém roce vévodil fond J&T Opportunity, jehož výnos činil 12,4%. Koncem roku došlo k částečnému vybrání zisků na letecké společnosti Ryanair a mírně byla snížena váha Monety. Naopak výrazně byla ponížena váha Erste Bank a uprodána část akcií Applu po růstu nad 135 USD. Nově byl zařazen do portfolia producent vakcín proti covidu firma Moderna a navýšena ropná společnost BP.

PŘEDNÍ MÍSTO SI DRŽÍ FONDY J&T LIFE

Fondy s dlouhodobým investičním horizontem J&T LIFE 2030 a J&T

VÝNOSY DLUHOPISOVÝCH FONDŮ J&T

DLUHOPISOVÉ FONDY	2020	2019
J&T Flexibilní dluhopisový	4,3%	2,7%
J&T High Yield CZK	3,2%	4,4%
J&T High Yield II (Malta)	2,9%	3,9%
J&T Money CZK	3,3%	4,0%
J&T Bond CZK	4,7%	6,5%
J&T Credit Opportunities CZK	4,3%	7,9%

VÝNOSY AKCIOVÝ FONDŮ J&T

AKCIOVÉ FONDY	2020	2019
J&T Opportunity	12,4%	16,2%
J&T Dividend	-0,6%	17,5%

VÝNOSY FONDŮ SMÍŠENÝCH A FONDŮ ŽIVOTNÍHO CYKLU J&T

Smíšené fondy	2020	2019
J&T Life 2025	4,7%	10,0%
J&T Life 2030	6,0%	14,5%
J&T Life 2035	6,3%	15,5%
J&T Rentier	1,3%	7,1%

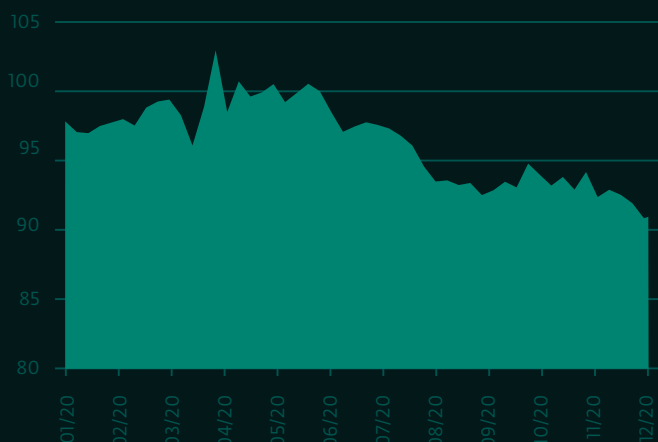
LIFE 2035 si loni po dvouciferném výnosu v roce 2019 připsaly zisky převyšující 6%. Fondy investují dlouhodobě do globálně diversifiko-

vaného portfolia, které obsahuje různé typy aktiv včetně zlata, technologických akcií nebo konvertibilních dluhopisů.

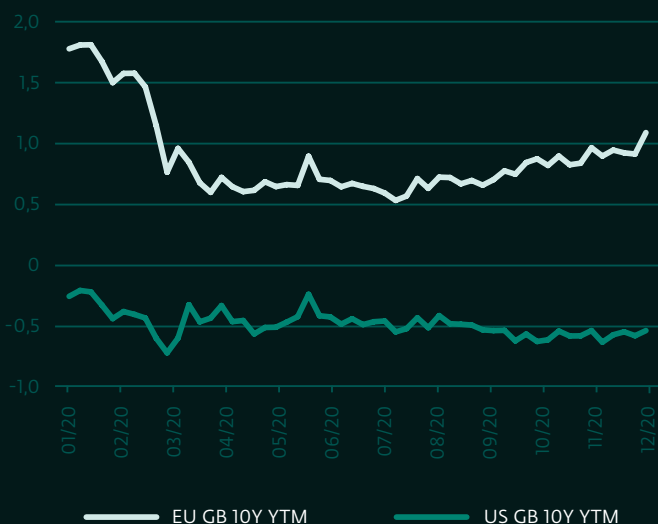
VÝVOJ RŮSTU TRŽEB A ZISKŮ U AMERICKÝCH AKCIÍ

VÝVOJ AMERICKÉHO DOLARU PROTI KOŠI MĚN (DXY)

VÝNOSY DESETILETÝCH STÁTNÍCH DLUHOPISŮ V EU A USA

Zdroj: Bloomberg

Další kladný rok zaznamenal smíšený fond J&T RENTIER s aktivně řízenou alokací. Fond byl založen v březnu 2019 a polovinu minimálního investičního horizontu 3 roky tak má za sebou. Akciová složka se orientuje především na hodnotové dividendové tituly, které lze mnohdy najít právě v postižených sektorech. Zprávy o vakcínách byly pro tyto tituly výraznou vzpruhou a ve čtvrtém kvartále začaly odmazávat ztráty z první poloviny roku. Od založení fond připisuje 8,5%.

VÝHLED NA ROK 2021

Rekordní stimuly stále nahrávají investicím do akcií a komodit

Přetrvávající masivní nákupy aktiv ze strany centrálních bank a rekordní fiskální stimuly nejen v USA stále nahrávají investicím do akcií navzdory vysokým valuacím. Dalším podpůrným faktorem je poměrně rychlé zavádění nových vakcín proti nemoci covid-19. „Současné vysoké ocenění akcií nabádá k opatrnosti a zvyšuje pravděpodobnost krátkodobé korekce. Nicméně historická zkušenost nahrává rychlejšímu obnovení ekonomické aktivity po ko-

čož vede k růstu cen energetických komodit, zejména pak ropy. Dynamický vývoj obnovy ekonomiky a masivní investice do infrastruktury v Číně a jihovýchodní Asii vůbec nahrávají dalšímu pozitivnímu vývoji u cen technických kovů. „Expozici na zlato a další komoditní investice jsme zvyšovali nejen u fondu J&T Komoditní, ale i ve fondech J&T LIFE, J&T RENTIER a J&T Dividend a Opportunity,“ vyjmenovává Janečka.

Podnikové dluhopisy čeká další růst, ty státní zřejmě náročný rok

Rovněž u dluhopisových fondů pracují portfolio manažeři se scénářem, že postupnou vakcinací populace převáží aktuální negativní ekonomické dopady druhé a třetí vlny onemocnění covidu-19. „Výhled na ekonomické oživení v letošním roce by měl nadále podporovat ceny rizikových bondů a naopak vyvolat pozvolný pokles cen státních dluhopisů. Investory do vládních dluhopisů čeká náročný rok s omezeným potenciálem k růstu vzhledem velmi nízkým nebo záporným výnosům do splatnosti,“ konstatuje Marek Janečka.

Rekordní stimuly stále nahrávají investicím do akcií a komodit.

ronakrizi a tím pádem vyššímu růstu korporátních zisků,“ popisuje situaci portfolio manažer Marek Janečka. Aktuální odhady růstu zisků u akcií v rámci indexu S&P 500 pro rok 2021 činí 22,5%. Projekce nárůstu zisků na roky 2022–2023 se stále nacházejí na dvouciferné úrovni.

Analytici předpokládají, že i přes výrazný pohyb evropského trhu rizikových dluhopisů může pokles výnosů a růst cen dále mírně pokračovat. Nicméně u celkového zisku na High Yield cenných papírech bude dominovat kuponový výnos, zatímco zhodnocení cen bude mít jen omezený dopad.

„Ještě vyšší růstový potenciál než u akcií spatřujeme v komoditních investicích,“ dodává Marek Janečka. Bezprecedentní monetární a fiskální stimuly v USA, které s sebou přináší oslabování amerického dolaru a růst inflačních očekávání. To jsou faktory, které nahrávají dalšímu pokračování růstového trendu nejen zlata, ale i dalších komodit. Rychlejší proces vakcinace proti koronaviru nahrává obnově poptávky v dopravě,

„Rovněž na dluhopisových fondech J&T MONEY a J&T BOND realizujeme investice do cenných papírů emitentů z oblasti těžby kovů a ropy, jako jsou Norilsk Nickel, Gazprom nebo Lukoil,“ dodává Marek Janečka. ■

Fond J&T INVESTMENTS pokračuje v dalších investicích

Nový fond J&T INVESTMENTS je určen investorům, kteří hledají příležitost pro růst hodnoty svého majetku a zároveň z něho očekávají pravidelný příjem. Od svého vzniku již realizoval úspěšné investice do dluhopisů, logistických areálů či maloobchodu na Slovensku.

Nový fond je dalším milníkem ve vývoji skupiny J&T. „S naším novým fondem J&T INVESTMENTS bychom rádi navázali na úspěchy fondu J&T OPPORTUNITY, který existuje už dvacet let a za tu dobu klientům více než ztrojnásobil jejich investice,“ popisuje smělé plány Daniel Drahotský, ředitel J&T Investiční společnosti, jež je jeho obhospodařovatelem.

NEKONEČNÉ INVESTICE

J&T INVESTMENTS je fondem kvalifikovaných investorů a jeho unikátnost spočívá v tom, že má nekonečný investiční horizont. „Když jsme fond sestavovali, chtěli jsme postavit takový fond, který oproti ostatním nemusí kopírovat běžný život fondu – tedy nejprve nabírat finance, které postupně investuje, a po nějakém časovém horizontu nejčastěji čtyř až pěti let z nich vystoupí. Což s sebou nese velkou nevýhodu, fond je často nucen investice prodat v době, kdy nejsou ještě zcela zhodnoceny a nenarostly do svého potenciálu. J&T INVESTMENTS tuto nevýhodu nemá, jde o fond, který by měl investovat prakticky nekonečně,“ uvádí Daniel Drahotský.

REGULOVANÝ FOND FONDŮ

Fond bude investovat nejen do oborů, v nichž má J&T dlouholeté zkušenosti, jako jsou energetika,

nemovitosti, média, cestovní ruch a volnočasové aktivity, ale i do oblastí nové ekonomiky.

J&T INVESTMENTS podléhá dohledu auditora i České národní banky a dodržuje pravidla platná pro regulovaný trh. Konstruován je jako fond fondů. „Důvodem je, že oblasti, do nichž bude fond investovat, vyžadují různé znalosti a zkušenosti. Fond proto bude do některých oblastí investovat prostřednictvím dalších partnerských fondů, jež vedou odborníci na danou oblast,“ vysvětluje Daniel Drahotský.

STRUKTURA PORTFOLIA

Podoba portfolia je již jasná. Přibližně 80 % by mělo být trvale investováno v private equity projektech a nemovitostech, tedy v málo likvidních investicích, které však poskytují vyšší výnos. Zbývajících 20 % bude drženo v dluhopisech, směnkách, hotovosti a akciích, tedy rychle obchodovatelných oblastech, jednak z důvodu zachování flexibility fondu a možnosti využít případných mimořádných příležitostí a pak také aby byl fond schopen dostát požadavkům klientů, kteří se rozhodnou z fondu vystoupit.

ÚSPĚŠNÉ AKVIZICE

První transakcí fondu ve výši 744 milionů Kč byla investice do portfolia korporátních dluhopisů.

Výnos do splatnosti v době investice převyšoval 6,3 % p. a.

Další investice byla směřována do logistických areálů na Pardubicku. Areály, které byly postaveny v letech 2009 až 2012, nabízejí 35 tisíc m² skladových ploch a jsou dlouhodobě pronajaté kvalitním nájemcům. Logistika v blízkosti krajských měst jsou považovány za investici s atraktivním poměrem výnos/riziko.

Na konci roku investoval fond do nových logistických areálů v Mošnově a Nošovicích. V blízkosti mezinárodního letiště Ostrava-Mošnov, s přímým napojením na dálniční a železniční síť, se nachází zbrusu nový areál o celkové ploše 126 tisíc m². K prvním nájemcům patřily například logistické společnosti DHL, Rhenus Logistics a Skladon nebo největší evropský výrobce pneumatik pro osobní automobily Continental Barum. Areál dává možnost postavit další dvě haly.

Areál Logistics Park Nošovice se rozkládá na pozemcích o výměře 158 tisíc m², na kterých jsou postaveny tři haly s celkovou pronajimatelnou plochou 64 tisíc m². Dispozice pozemku umožňuje další rozšíření skladové kapacity o více než 6 tisíc m². Dlouhodobým nájemcem celého areálu je společnost ze skupiny Hyundai Glovis Co., Ltd., která je poskytovatelem širokého spektra logistických služeb a je součástí nadnárodního holdingu Hyundai Motor Group.

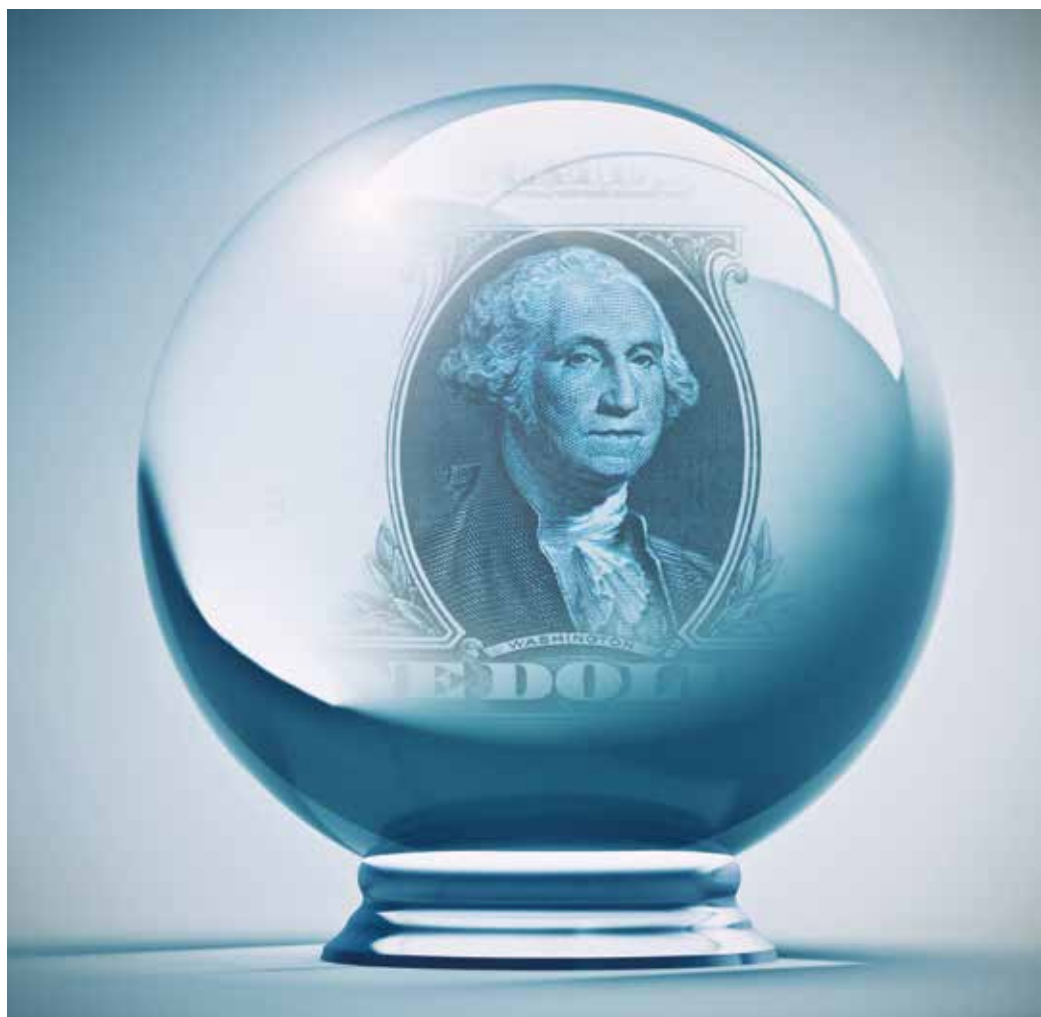
Na přelomu roku vstoupil fond zprostředkovaně přes akvizici 50 % investičních akcií podfondu Sandberg Private Equity 2 Fund do tradičního slovenského maloobchodního řetězce s potravinami TERNO. Maloobchodní síť TERNO provozuje na Slovensku více než 130 prodejen pod značkami Terno, Moja Samoška a KRAJ. Tržby společnosti by měly za rok 2020 překročit 175 milionů eur. Další zajímavé transakce jsou v tuto chvíli ve fázi vyjednávání. ■

**Fond ke konci roku 2020
disponoval majetkem
ve výši 3,3 mld. Kč.**

Upozornění / Informace a propagační sdělení uvedená v J&T NOVINÁCH nejsou analýzami investičních příležitostí ani investičními doporučeními, nejsou ani veřejnou nabídkou na koupi či úpis investičních nástrojů ve smyslu zákona č. 256/2004 Sb., o podnikání na kapitálovém trhu, ve znění pozdějších předpisů, stejně tak nepředstavují nabídku k nákupu či prodeji investičních nástrojů. Výkonnost v minulosti ani očekávaná výkonnost v budoucnosti nejsou spolehlivým ukazatelem skutečné budoucí výkonnosti. Očekávaná budoucí výkonnost je založena na předpokladech, které nemusí nastat. Investoři jsou povinni se o výhodnosti investic do jakýchkoli investičních nástrojů rozhodovat samostatně, a to na základě náležitého zvážení ceny, případného nebezpečí a rizik, jejich vlastní investiční strategie a finanční situace. S investováním je spojeno riziko kolísání aktuální hodnoty investované částky a výnosů z ní a není tak zaručena návratnost částky původně investované. Pro kalkulaci čistého výnosu musí investor zohlednit poplatky placené dle platného ceníku. Zdanění závisí na osobních poměrech investora a může se měnit. Na www.jtbank.cz jsou zveřejněny dokumenty podrobně popisující charakter, výhody a rizika související s produkty (prospekt, statut, klíčové informace pro investory,...) a informace o pobídkách ve vztahu k poskytování investičních služeb Bankou.

Vydává J&T Banka, a. s. / editor: Monika Veselá / kontakt: jtnoviny@jtbank.cz / www.jtbank.cz

Co přinese rok 2021 na akcích?

Přál bych si mít křišťálovou kouli, ze které bychom mohli vyčíst, které akcie si koupit a kterým se vyhnout. To by pak ale asi bylo moc jednoduché, tak se do toho musíme pustit bez ní.

NA ČÍNSKÝCH AKCÍCH JE HORKO

Naopak na čínských akcích je v poslední době poměrně horko. To, že se vůbec mluví o stažení titulů, jako jsou Alibaba či Tencent, z amerických burz, zní jako ze špatného snu. Přejde mi to až neuvěřitelné, je potřeba na to dávat pozor.

NEPOKOJE V USA TRHY USTÁLY

Na začátku ledna mě šokovaly záběry z Washingtonu, kde nepokoje propukly i v místech, kde by se něco takového vůbec stát nemělo – přesto to akciové trhy překvapivě ustály. Jen to nesmí trvat dlouho, to by finanční trhy rozkývalo.

OSOBNÍ TIPY

Jaké akcie půjdou podle mého názoru letos nahoru? Zde moje osobní investiční tipy: Pilulka, Alpha Bank, BP, American Airlines, Volkswagen. A za rok uvidíme... ■

Michal Semotan
Portfolio manažer
J&T Investiční
společnost

SILNÉ FIRMY JEŠTĚ POSÍLÍ

Na finančních trzích je zajímavé, že velmi málokdy se přesně opakuje situace, která tady už někdy byla. Paradoxně v letošním roce to je ale možná dobře, protože to, co bych si nepřál opakovat, je březen loňského roku a propady akciových trhů kvůli covidu-19. Rok 2021 by měl být v tomto ohledu klidnější, předpokladem je rychlé proočkování populace a účinnost vakcín, tak jak je jejich producenty přislíbena – za tohoto předpokladu se postupně budeme vracet k normálnímu životu.

Budme tedy pozitivní (nemyslím covid pozitivní) a věřme, že v tomto směru se posouváme správným směrem. Nadále na trhu existuje dostatek peněz, které hledají investici, jež „něco vydělá“. Díky nízkým úrokovým sazbám bychom měli do svého portfolia alespoň částečně zařadit akcie, které by nás měly svým zhodnocením ochránit před znehodnocením peněz, protože reálná i jiná aktiva se cenově posouvají nahoru.

LOŇSKÁ SITUACE SE NEZOPAKUJE

Uplynulý rok byl ve znamení technologií a urychlení nástupu e-commerce. Úplně stejná situace se opakovat nebude, navíc tu máme změnu na prezidentském křesle USA, ale ti, kteří dokážou své výrobky prodávat online, budou v zájmu investorů i letos. Také tolikrát zmiňovaný „předražovaný“ Apple podle mého názoru neřekl poslední slovo – vsadil bych kalhoty na to, že poslední kvartál 2020 bude mít Apple extra silný, což se projeví na růstu ceny směrem k maximu.

KOMODITY ROSTOU

Začátek roku přináší i růst komoditních titulů, posouvá se cena ropy vzhůru, a tak loni zašlapané ropné společnosti začínají ožívat. Zmenšuje se rozevření valuací mezi rostoucími tituly a akciemi z klasické ekonomiky (průmysl, banky, telekomy). Investoři se dívají i na trhy, které loni tolik nerostly a valuace tam nejsou vysoké – britské akcie, řecké i naše domácí.

Svět se mění. Stihneme reagovat?

Hluboký propad celosvětového hospodářství zásadně mění podnikání napříč mnoha sektory. Zatímco některá nová odvětví a nápady se rozjíždějí, ta dosud tradiční jsou pandemií zasažena. Budou ještě firmy potřebovat kanceláře? Osloví podnikatele sociální sektor či zpracování odpadů? A co má vlastně vliv na tvorbu bohatství? Výsledky průzkumu Wealth Report exkluzivně okomentovali odborníci J&T Banky.

Otazník visí například nad budoucností kancelářských budov, které jsou nyní kvůli home office opuštěné. Navíc díky uspíšené digitalizaci firmy zjišťují, že pro svůj provoz skutečně není přítomnost části zaměstnanců v kancelářích klíčová i mimo karanténu. Ekonomové však neočekávají, že by vznikala „města duchů“, jako se to stalo například v Detroitu po finanční krizi v roce 2008, kdy v USA zkolaboval automobilový průmysl.

„V Česku je stále nedostatek kvalitních kancelářských budov, a tak se spíše domnívám, že si zaměstnanci budou vybírat takové zaměstnavatele, kteří nabídnou plnou flexibilitu, ale současně jejich pracovní prostředí bude splňovat nejvyšší standardy. Do kanceláří se však vrátí, protože sociální distancování není to, co bychom jako lidé chtěli, a týmová práce je prozatím nedílnou součástí mnoha projektů,“ říká privátní bankéř Roman Koděra, podle něhož otazník do budoucna visí hlavně nad open space kancelářemi.

Ředitel odboru analýz finančního trhu Milan Vaníček upozorňuje, že změna v pracovních zvycích, resp. pravidelné chůze do kanceláře, je

trendem patrným na trhu již několik let. „Dle mého názoru je směřodatný vývoj společnosti s tím, jak více zaměstnanců přechází do terciární sféry, tedy služeb. Čím více se bude tento trend prohlubovat, tím více bude potřeba kancelářských prostor,“ uvádí. Podle něj se již zřejmě nebude jednat o tradiční kanceláře, ale spíše o nové pojetí obdobných budov.

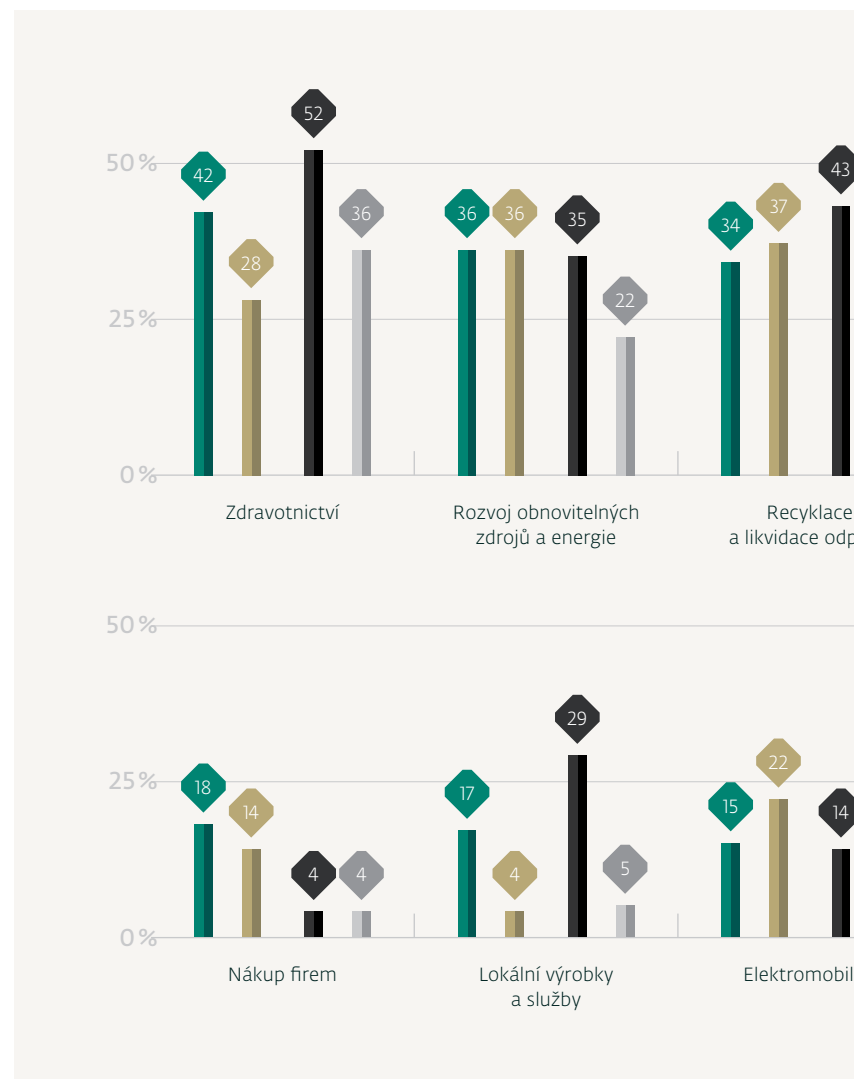
S tím souhlasí i hlavní ekonom Petr Sklenář, který nepovažuje opatření spojená s covidem-19 za revoluční zlom, ale spíše za katalyzátor, který urychlil některé změny, jež tu byly již předtím. „Firmy si nebudou fixně pronajímat určité metry plochy, ale část nájmu bude variabilní podle potřeb. Větší roli budou hrát také coworkingová centra,“ uvádí příklady. Větší tlak na poptávku po práci na dálku může být v městech jako Londýn či New Yorku, kde lidé dojížděním za prací tráví mnohem více času.

BUDOUCNOST JE O LIDECH A PÉČI O PŘÍRODU

Problém rychle stárnoucí populace v našich zemích je jednou z dlouhodobých výzev, kterým čelíme. Události

🔍 Kterým z těchto oblastí má smysl se do budoucna věnovat? (údaje v %)

ČEMU SE VĚNOVAT PODLE ČR / SR

posledních měsíců tak ještě více zintenzivnily potřebu věnovat se a rozvíjet oblast zdravotnictví a sociálních služeb, jakými jsou péče o seniory. Na tom se shodují v obou zemích dolaroví milionáři i populace.

Řada těchto aktivit tu je a postupně se rozvíjí – staví se pečovatelské domy, Alzheimercentra, hospice apod. Navíc nejde jen o komerční

projekty, existuje i mnoho sociálních a charitativních projektů, které provozují samosprávy či různé charity.

„Tento sektor sice na první pohled vykazuje nekonečný příliv klientů, a tedy i příjmů, ale na druhé straně mince je náklad na lidský kapitál, který skokově roste. Práce v takovémto zařízení je velice náročná, a to jak fyzicky, tak psychicky. V době mi-

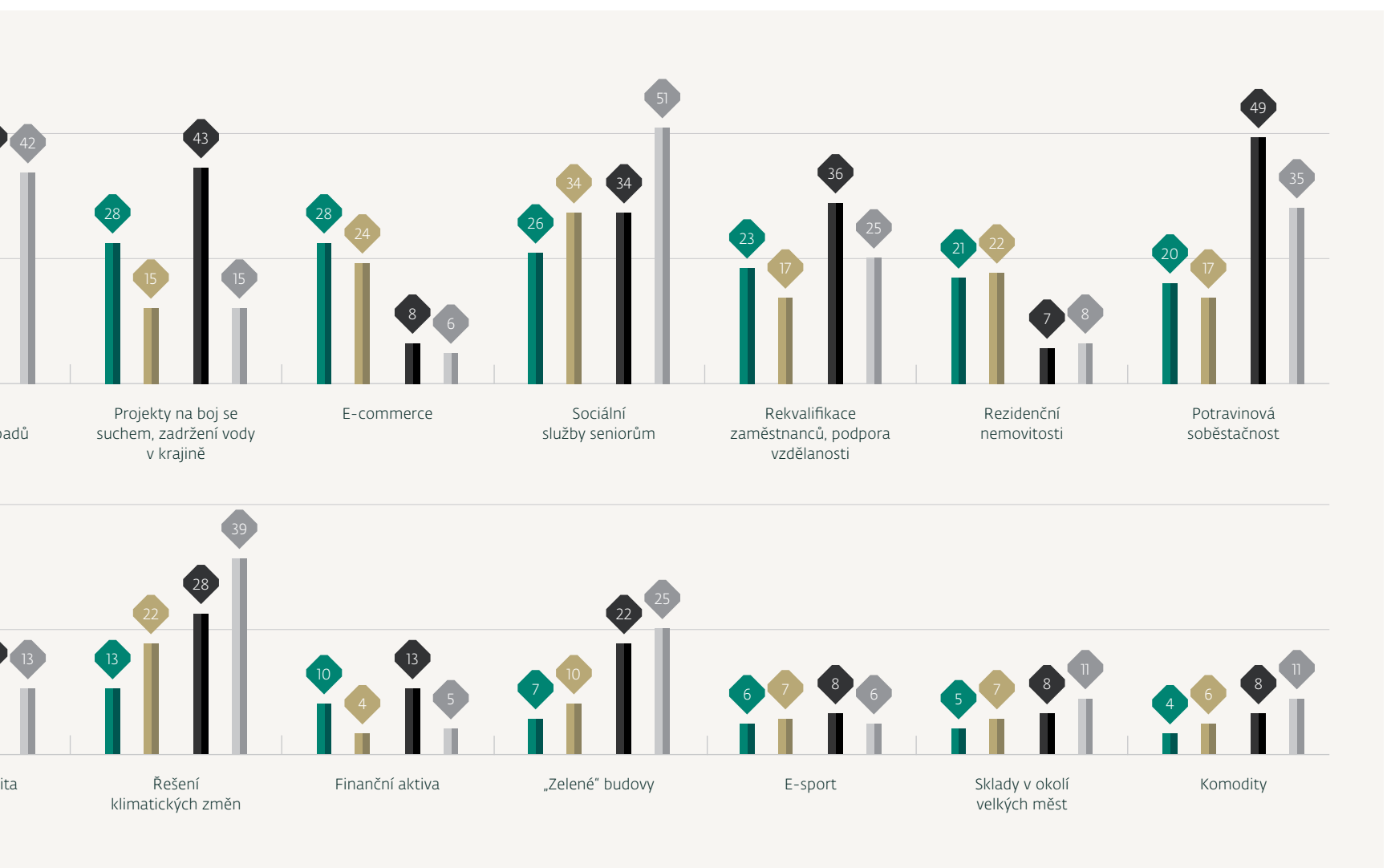

O průzkumu Wealth Report

Průzkum, který probíhal mezi červencem a zářím 2020, provedla J&T Banka ve spolupráci s agenturou Perfect Crowd. Cílem průzkumu bylo zmapovat investiční chování a životní styl dolarových milionářů, tedy těch, jejichž disponibilní majetek má hodnotu minimálně 1 milion USD. Do průzkumu se zapojilo celkem 275 respondentů z řad dolarových milionářů (175 Čechů a 100 Slováků). Data byla sbírána pomocí on-line dotazování. Kvalitativní pohled doplnily hloubkové rozhovory s 20 respondenty (15 v České republice, 5 na Slovensku).

DOLAROVÝCH MILIONÁŘŮ VS. ČR / SR OBECNÁ POPULACE

minimální nezaměstnanosti bylo zatím velice složité najít model, který nabídne vysoký standard služeb a současně bude ziskový, protože potřebujete kvalifikovaný personál a toho se v konkurenci zajímavých platových nabídek a menší náročnosti z odvětví maloobchodu a logistiky nedostávalo," upozorňuje na problém v tomto sektoru podnikání Roman Koděra.

Stárnutí populace však není jen o stavbě pečovatelských domů, ale obecně o zaměření se na zákazníka-seniora a týká se celého spektra služeb a zboží – mobilů pro seniory, turistických služeb, lázeňství či různých pečovatelských služeb.

S narůstající populací souvisejí také otázky odpadového hospodářství, recyklace či rozvoje obnovitelných

zdrojů a energie. I zde se dolaroví milionáři shodují s populací na nutnosti věnovat se těmto oblastem do budoucna a aktivně situaci řešit.

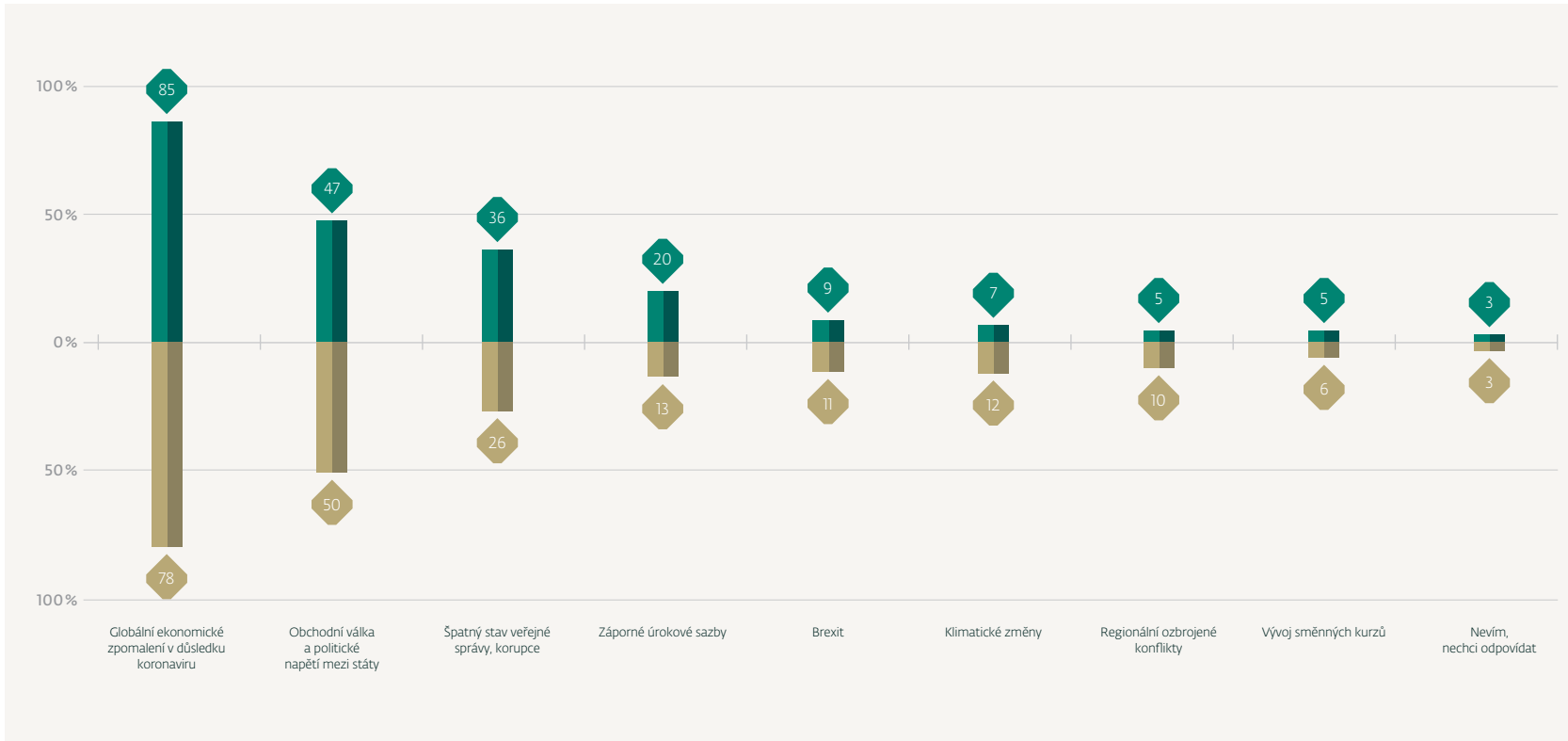
„Odpadové hospodářství je nikdy nekončící téma. Nemusíme se jen dívat na to, jak zpracovat odpad, ale investoři již své investice mohou směřovat do společností, které si samy daly za cíl, že budou zpracovávat

odpad. Jedněmi z takových společností jsou giganti a výrobci sportovní obuvi Adidas a Nike, kteří zvyšují podíl vyrobených výrobků z plastů a jiných recyklovatelných odpadů,“ popisuje Roman Koděra.

Oproti tomu ekologie je více otázkou, kterou se zabývá populace. V této oblasti spojuje úspěšné s populací pouze potřeba projektů na boj

🔍 Který z následujících faktorů bude mít největší vliv na tvorbu a udržení bohatství v následujícím roce? (údaje v %)

TVORBA A UDRŽENÍ BOHATSTVÍ **ČR** / **SR** DOLAROVÍ MILIONÁŘI

se suchem a zadržení vody v krajině. Řešení klimatických změn a zelené budovy jsou pak mnohem více preferovány ze strany populace. Jako by si dolaroví milionáři více uvědomovali, že na řešení globálních ekologických problémů a klimatických změn nemají dostatečnou moc, a soustředí se proto mnohem více na lokální projekty.

Pro dolarové milionáře jako občany je pak při hodnocení firmy nejdůležitější, pokud nezneužívá dětské či otrocké pracovní síly, vymezuje se proti korupci, myslí na trvale udržitelný rozvoj a je ekologicky odpovědná. Vysoce hodnotí také odpovědnost ke svému okolí a lokální patriotismus či vyhýbání se spolupráci s autoritativními režimy.

„U ekologických otázek a jejich dopadů na ekonomické či investiční chování dolaroví milionáři ve svých odpovědích ukázali, že neřeší čistě jen ideály, ale i ekonomickou smysluplnost projektu. Preferují to, co je nejen ekologické, ale v daných podmínkách i smysluplné. Tedy pokud jsou idealisté, tak přitom pevně stojí nohama na zemi,“ dodává Petr Sklenář.

Rovněž stále více investorů hledá nyní příležitosti, které jsou nejenom finančně zajímavé, ale také odpověd-

né. Vznikl pro to dokonce už i speciální termín Environmental, Social a Governance investování nebo zkráceně jen ESG.

„Čím více se budou podobná témata vnímat v investičním světě, tím více se budou promítat i do chování společností samotných, respektive jejich vnímání majiteli těchto společností,“ zdůrazňuje užitečné propojení Milan Vaníček. Na světě již dokonce existují aplikace, které umožňují investorům zjistit, jakou má daná společnost uhlíkovou stopu.

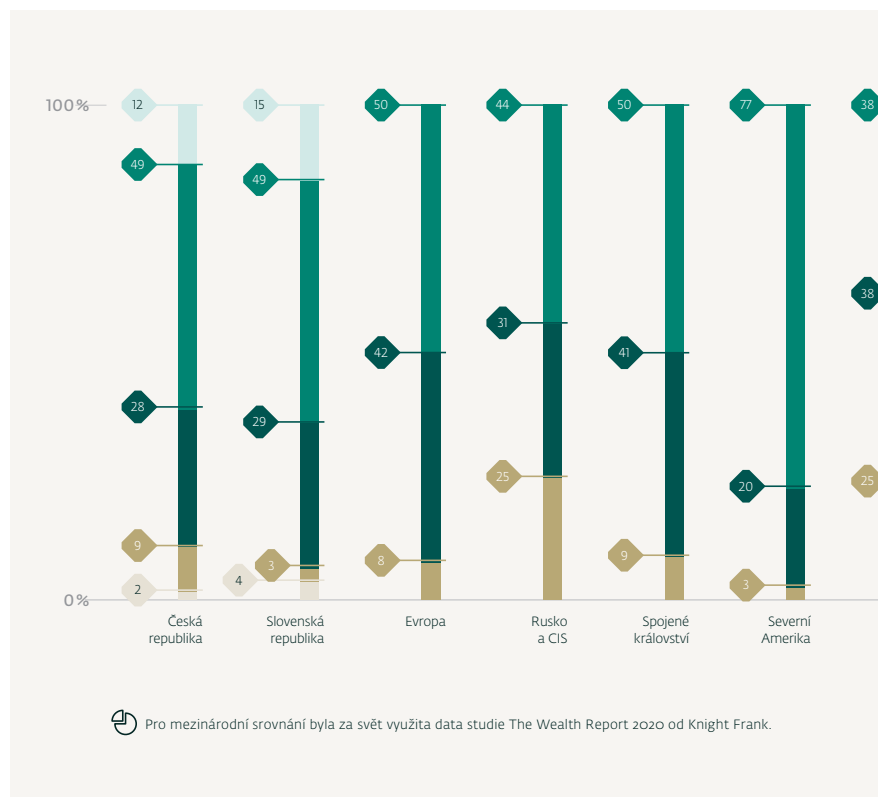
VLIVY NA TVORBU BOHATSTVÍ

Masivní předlužení vlád a těžko představitelné rychlé oživení ekonomiky dlouhodobě vnímané hrozby pro tvorbu a udržení bohatství přesunuly na vedlejší kolej. Koronavirová krize ještě více poukázala na to, že je třeba transformace a že přichází zcela nová éra.

Pokud bychom pominuli covid-19, největší vliv na tvorbu a udržení bohatství má rozdělení světa do určitých obchodních bloků, tedy obchodní války a politické napětí mezi státy. Zejména USA toto rozdělení svou politikou podmiňuje a stejná politika se začíná nastolovat i v Ev-

🔍 Jak se celkově změnilo vaše bohatství či majetek za poslední rok? (údaje v %)

ZMĚNA BOHATSTVÍ – NÁRŮST > 10% / NÁRŮST < 9% / STEJNĚ

🌐 Pro mezinárodní srovnání byla za svět využita data studie The Wealth Report 2020 od Knight Frank.

ropě. Patrné je to na příkladu Číny, kdy i Evropa po vzoru USA převzala obchodní sankce a bezpečnostní opatření vůči mnoha čínským

společnostem. Jak vidí odborníci J&T Banky výhled na rok 2021, si můžete přečíst ve zvláštní anketě tohoto článku.

Pro mezinárodní srovnání byla v průzkumu za svět využita data studie The Wealth Report 2020 od Knight Frank, kde respondenti odpovídali na otázku, jak se celkově změnilo jejich bohatství či majetek za poslední rok. Nejvyšší nárůst majetku do 9% uvedlo 77% respondentů v USA a překvapivě 74% v Indii. Čím lze tato čísla vysvětlit, když právě obě tyto země byly silně postiženy koronavirem? (Globální průměr činil 54%, v ČR přiznalo nárůst 49% dotazovaných.)

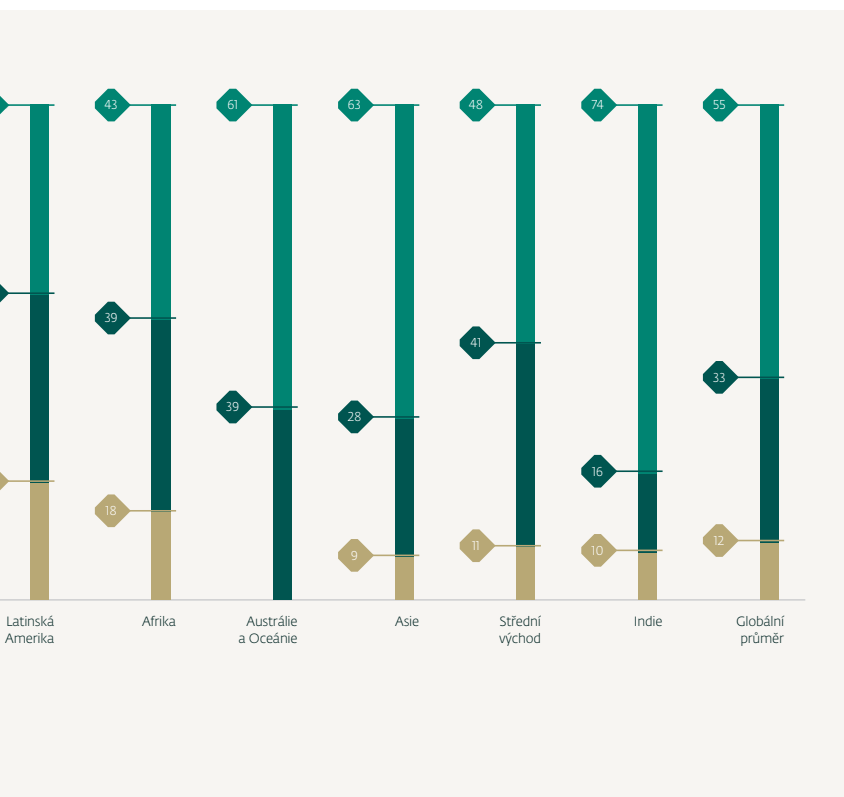
Milan Vaníček za výsledky v USA vidí finanční investice. Akciové trhy se nacházejí na svých vrcholech, a tedy i bohatství investorů je povětšinou na meziročně výrazně lepších úrovních. Tady například Evropa v průběhu roku zaostávala vůči USA. To samé lze podle něj říci i o dluhopisovém trhu.

Anglosaský systém penzijního plánování, a zejména ten v americkém

způsobila, přinesl obrovský přebytek likvidity nová historická maxima na akciových trzích v USA, a to se tedy muselo promítnout do odpovědí respondentů v USA. Kromě finančního majetku zhodnotily též nemovitosti a ty jsou také součástí dlouhodobých investic amerických občanů,“ dodává Roman Koděra.

Pokud se podíváme podrobněji na ekonomiku Indie, tak šok způsobený nákazou covidem-19 nemohl zastavit její dlouhodobější pozitivní trend. Indie bude mít během pěti šesti let více obyvatel než Čína a s demografií roste i ekonomická síla Indie. Její HDP sice ve druhém kvartále meziročně propadlo o 24%, ale ve druhé polovině roku indická ekonomika rychle oživovala. To stejné platilo i pro finanční aktiva. „Akciový index SENSEX postupně odmazal mohutný propad z března, v prosinci již byl na nových historických maximech a od začátku roku je 15 procent v plusu. Globálně patří

NĚ ± 2% / POKLES < 9% / POKLES > 10%

pojetí, je totiž vysoce postaven na investování a zejména na pravidelném investování. „Pokud tedy přihlédneme k tomu, že přes to, co pandemie

mezi top 8 nejvíce růstových indexů letošního roku,“ dodává Petr Sklenář. ■

PETR SKLENÁŘ

Hlavní ekonom J&T Banky

Jistý začátek deglobalizace tu byl již poslední roky a covid-19 vše jen urychlil. Prezident Biden nebude vůči Číně tak agresivní, jako byl prezident Trump, ale řada omezení se už nezruší. Třetí plochy USA – Čína tu jsou a vyplývají z faktu, že jde o největší ekonomiky světa, které na sebe na úrovni ekonomických toků, technologií, geopolitických cílů apod. přirozeně narážejí a vedou k novému uspořádání sil.

Podobně různá omezení, že do některých oblastí EU nebude chtít pouštět investice a technologie z určitých zemí, tu zůstane a bude se dál rozšiřovat. Navíc do globálního uspořádání se o svoje místo dříve nebo později začne hlásit i Indie. Možná, že ještě ne hned v tomto roce, ale třeba právě to může důležitou roli v procesu vymezení hranice pro Čínu ze strany Západu.

ROMAN KODĚRA

Privátní bankéř J&T Banky

Nový americký prezident bude určitě používat jinou rétoriku než jeho předchůdce Donald Trump. Nicméně i členové demokratického kabinetu budou čelit rostoucímu tlaku vlivu Číny jako světové supervelmoci, a bude tedy zajímavé sledovat, jak a co se v průběhu celého roku bude z Bílého domu ozývat. V úvodu se však prezident zaměří na řešení situace ohledně pandemie.

Vsázet na cokoli okolo brexitu by byla pro bookmakery nešťastná volba, a tak se s klidným svědomím dá říci, že pacient je v kómatu, ale ještě žije...

Rusko je aktuálně mimo hru a veškerou politickou agendu zabírá pandemie. Pokud by pro Evropu bylo výhodné otevřít jednání s Ruskem, pak může nastat situace, že se vrátí k jednacímu stolu, ale to by přicházelo v úvahu, pokud by ceny komodit a zejména ropy začaly růst.

MILAN VANÍČEK

Ředitel odboru analýz finančního trhu J&T Banky

Očekávám, že nový americký prezident Biden bude mírnit napětí mezi USA a Čínou, které intenzivně řešil bývalý prezident Donald Trump. Nepředpokládám úplnou otočku vzhledem k vděčnosti jakožto politického tématu, ale očekával bych klidnější zákulisní vyjednávání. Rovněž věřím v dohodu mezi EU a Velkou Británií.

Rusko zůstává stále velmi ožehavým tématem a zde bych čekal, že současné restriktce zůstanou v platnosti. Na druhou stranu nepředpokládám, že by se měly vzájemné vztahy mezi USA či EU a Ruskem ochladit. Domnívám se, že nová americká zahraniční politika bude více diplomatická, než tomu bylo doposud.

J&T OPPORTUNITY je tu pro investory už 20 let

Akciový fond J&T OPPORTUNITY oslavil dvacáté narozeniny. Loňský rok uchopil jako příležitost a za posledních 12 měsíců vykázal výnos 12,35 %. „Důležité je při propadech napanikařit,“ říká portfolio manažer fondu Michal Semotan.

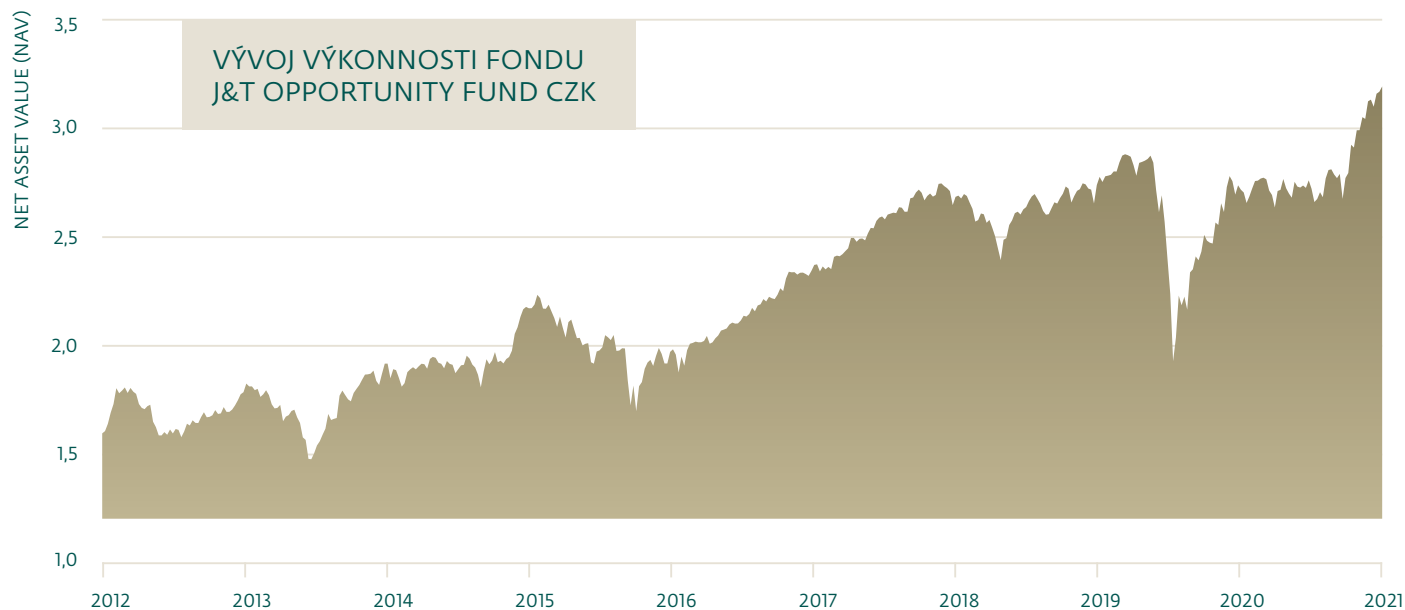
Jak se portfolio proměnilo od doby vzniku fondu?

Portfolio je nyní více diverzifikováno jak sektorově, tak regionálně. Rovnoměrně jsou v něm zařazeny všechny hlavní měny, tedy euro, dolar a česká koruna. K tomu jsme dospěli postupným vývojem. Když v roce 2012 vyprchala story, že je Česko nováčkem v Evropě a má nějakou přidanou hodnotu, poklesl trochu zájem o české akcie a my jsme se více orientovali na zahraničí. Ovšem stále jsme chtěli zůstat v regionu střední Evropy, tedy v regionu, který velmi dobře známe a kde jsme schopni vyhodnotit, jaká je tu politická situace, jak fungují ekonomiky i jak se chovají spotřebitelé.

Když nedávno na významu nabíraly firmy z technologického sektoru, zařadili jsme do portfolia i větší podíl amerických akcií. Tento podíl se ještě zvýšil po pandemii koronaviru, když se nálada

na trhu změnila a tituly z e-commerce vedly růst akciového trhu. Proto jsme výrazně navýšili podíl firem jako Facebook nebo Apple. Když si pak tituly své „odpracovaly“, jejich podíly jsme na podzim o něco snížili. Zajímavý nám přišel také sektor logistiky, který navazuje na oblast e-commerce. Protože je již na trhu dostupná vakcína, předpokládáme, že se situace postupně uklidní, a proto jsme hledali na trhu společnosti, které koronavirus výrazně zašlapal. Příkladem můžou být letecké společnosti, vybrali jsme si loni v létě Ryanair.

Z geografického pohledu tvoří české akcie nadále přibližně třetinu portfolia, dominuje jim ČEZ. Zároveň jsme hledali zajímavé investice v regionech, které nám přišly investory opomíjené a valuačně levné – například v Řecku, kde jsme zakoupili akcie řecké energetické společnosti, jež prochází velkou změnou.

Dnes už lze tedy říci, že loňská pandemická situace poskytla mnoho příležitostí pro výhodné investice. Zapojili jste se do nich?

Snažili jsme se takové příležitosti hledat. Kromě zmiňovaných leteckých společností jsme nakoupili například akcie francouzské firmy Unibail-Rodamco-Westfield, která je vlastníkem obchodního centra na Chodově. Akcie na začátku roku poklesly o 60 až 70 procent, protože všichni měli obavu z toho, že lidé přestanou do obchodů chodit, řada provozoven zkrachuje a majitel centra nebude mít finance na splácení úvěru. My jsme se však domnívali, že situace nebude tak špatná, a proto jsme při říjnových nízkých cenách akcie nakoupili s vidinou toho, že se třeba i promění složení služeb, které toto centrum poskytuje. Prostory na metru jsou totiž natolik atraktivní, že mohou oslovit i zdravotnické služby. Když byla v listopadu zveřejněna studie, že v příštím roce budou na trh uvedeny vakcíny proti covidu-19, akcie firmy narostly o celých 50 procent. V tu chvíli jsme jejich část prodali.

Portfolio manažerem fondu jste už osm let. Nakolik o jeho směřování osobně rozhodujete?

V rámci Investiční společnosti máme pravidelné zasedání investičního výboru, kde mezi sebou myšlenky jednotlivých portfolio manažerů konzultujeme. Je extrémně důležité svůj názor korigovat s názory ostatních, protože některé situace může člověk vnímat jinak než ostatní. Nicméně finální rozhodnutí je na mě osobně. Tento přístup nám umožňuje, že můžeme pružně reagovat na dění na trzích, neboť nedochází ke složitému schvalování rozhodnutí o investicích do určitého titulu boardem sídlícím v zahraničí.

Sledujete konkurenční akciové fondy a poměrujete se s nimi?

Konkurence na českém trhu je poměrně velká. My se snažíme poměřovat s fondy, které jsou aktivně nabízeny v České republice a jsou denominovány v českých korunách, protože my také nabízíme produkt v české koruně. Z pohledu výnosu se

na investičním horizontu pěti let držíme stabilně v první trojici sledovaných fondů.

Co je konkurenční výhodou fondu J&T OPPORTUNITY?

Jsmo schopni nabídnout mix lokálních a středoevropských aktivit se zajímavými investicemi po celém světě a to v české koruně. Ostatní velcí hráči jsou zaměřeni buď geograficky, nebo sektorově. Zároveň jsme schopni přinášet zajímavé myšlenky z investičního světa J&T, kterým sami věříme.

Nechávají vás po tolika letech zkušeností už propady na trhu v klidu?

Propady mě nenechávají nikdy v klidu. Když se člověk ale na trhu již nějakou dobu pohybuje, tak chápe, že jsou období, kdy jde trh nahoru a kdy dochází k výraznějším propadům. Důležité je rozklíčovat, co za propady stojí, a správně to vyhodnotit. To, co jsme zažili letos v březnu, pro mě byl asi největší stres za dobu mé kariéry. Poměrně brzy ale nastoupily centrální banky, které ukázaly, že mají zájem na stabilizaci trhu, což i mě poměrně uklidnilo. V roce 2008 trvalo vše mnohem déle. Covidová krize byla ve srovnání s tím poměrně velmi prudká, ale rychlá a mnozí investoři se ani nestačili leknout a nějak zareagovat.

Z dlouhodobého pohledu se snažím brát pokles jako příležitost. Důležité je napanikařit. Akcie představují reálné podíly firmy. Pokud jejich hodnota výrazně padá, je potřeba se zamyslet nad tím, zda firma krizi přežije, a uvažovat, jak se jí bude dařit za tři roky.

Pro jaký typ investora je fond J&T OPPORTUNITY vhodný?

Investice je vhodná pro klienty, kteří jsou ochotni akceptovat investici do akcií, to znamená, že musí počítat s vyšší volatilitou než u smíšených nebo dluhopisových fondů. Investiční horizont se pohybuje kolem pěti let, složení portfolia se snažíme namíxovat tak, aby dopady na fond byly menší než na trhu.

Investice do fondu přináší výhodu pro ty klienty, kteří chtějí diverzifikovat rizika. Pokud by se klient rozhodl kupovat jednotlivé investice sám, stráví velké množství času jejich výběrem a neustálým sledováním. Fond má také přístup k měnovému zajištění. Klient s malými objemy titulů se nikdy nedostane na tak výhodné hodnoty nákladů zajištění.

Od jaké částky má smysl investovat do akcií?

Z dlouhodobého pohledu má smysl pravidelná investice a nemusí se překvapivě jednat o tak vysoké měsíční částky. I nižší částka v ročním součtu udělá slušnou sumu, která již může přinést zajímavý výnos. Závisí tedy jen na investorovi, kolik je schopný a ochotný si odkládat a jaké má představy o cílové částce, které by chtěl dosáhnout. Důležité je si uvědomit, že pokud budete určitou částku pravidelně odkládat, ale nebudete ji zhodnocovat, její hodnota bude klesat, zatímco například cena bydlení, po němž toužíte, bude stále stoupat. ■

MICHAL SEMOTAN

Jako portfolio manažer má na starosti správu akciových fondů J&T OPPORTUNITY CZK a J&T DIVIDEND. V J&T Investiční společnosti působí od roku 2012. Svoji profesní kariéru začal již v roce 1997 jako asistent makléře ve společnosti Investkonzult. Od roku 1998 se věnoval šest let makléřství v J&T Securities, kde v letech 2003–2004 působil také jako člen a později předseda představenstva. V letech 2004–2011 vedl obchodování na akciových trzích pro klienty J&T Banky.

Magnus Magazín: Tentokrát o spánku a snění

M

MAGNUS
NOBLESSE OBLIGE

Spánek v lidském životě zabírá třetinu veškerého času a zásadně ovlivňuje celkové zdraví člověka. Jaký vliv má jeho kvalita na fungování organismu? Co se děje s naším tělem, když špatně spíme? Proč skoro každý z nás někdy zápasí s nočními můrami? Na tyto a další otázky odpovídá již devatenácté číslo magazínu Magnus.

Spánek je stav podobný smrti, kdy se člověk dostává do přechodové oblasti mezi naším světem a světem mrtvých. Čím jsme starší, tím víc se interval spánku zkracuje, jako bychom cítili, že všechno letí rychleji a nám se nechce ztrácet čas.

„Toto vydání magazínu Magnus by mohlo být průvodcem pro každého, kdo se chce naučit dobře spát a pozemské bytí si prodloužit. Pokud budeme spánek a sny vnímat jako svůj druhý život, můžeme toho mít před sebou ještě opravdu hodně. A vždycky je na co se těšit,“ říká ke zvolenému tématu senior editor magazínu Joachim Dvořák.

SEŘIĎTE SI BIOLOGICKÉ HODINY

Úvodní text Spěte sladce připravila Jitka Bušková, neuroložka s evropským certifikátem v oboru somnologie, která působí jako vedoucí oddělení spánkové medicíny v Národním ústavu duševního zdraví v Klecanech. „Spěte dostatečně dlouho,

vstávejte pravidelně a ráno pusťte do místnosti co nejvíce světla. Už v té době totiž seřizujete své biologické hodiny na celý den a ovlivňujete i kvalitu nočního spánku,“ radí čtenářům.

KDE PRAHA ZASPALA

Velký rozhovor věnoval magazínu architekt a bohém Vít Máslo, který prozradil, co dává městům tvář a v čem Praha zaspala. Víta Máslo znají klienti J&T Banky jako tvůrce nového sídla banky v pražském Karlíně. Pro magazín se povedlo získat i příspěvek Jana Švankmajera, světového filmového tvůrce, výtvarníka, režiséra a také člena surrealistické skupiny, což je pro toto téma klíčové.

SNY ZACHYCENÉ NA FOTOGRAFII

Magnus je tradičně vyhlášený svými kvalitními fotoeseji, čtenáři je najdou i v tomto čísle. Americ-

ká fotografka a režisérka Barbara Peacock založila neziskovou organizaci, která učí umění znevýhodněné děti na Haiti a v Kambodži. Magazín představuje její aktuální projekt American Bedroom, v němž bez sentimentu nahlíží do soukromí ložnic obyčejných Američanů.

Chris de Bode je oceňovaný nizozemský fotograf a filmový režisér, který dokumentuje společenská a humanitární témata a pro Magnus vybral fotografie ze svého projektu Dreams, v němž sbírá a vizualizuje dětské sny po celém světě. Rens (14) z Nizozemí se narodil jako holka, ale vždy se cítil být klukem. Sní o tom, že se jím jednou stane. Blaise (12) z Haiti přežil ve své zemi ničivé zemětřesení. Zatím neví, jestli by bylo lepší být taxikářem, nebo Michaellem Jacksonem...

Nechybí ani pravidelné knižní a filmové tipy či informace o nové galerii Magnus Art. Příjemně čtení! ■

Pomáhají těm, kteří vybočují ze společenské normy

Anna a Michal Němcovi spolu vychovávají čtyři děti – vlastní, osvojené i pěstounské. Právě proto mají blízko ke klientům organizace PREVENT 99, která pomáhá pěstounům již od roku 2013. Tato společnost toho ale zvládá mnohem víc. Pracuje s dětmi a mládeží, se závislými osobami a také působí na poli vzdělávání.

Kde vaše organizace působí a jaké je její poslání?

Michal Němec: PREVENT 99 působí zejména v Jihočeském kraji. V rámci pořádání vzdělávacích akcí nebo konferencí se sice otevíráme celé republice, ale pomoc lidem soustředíme pouze do našeho kraje. Je to náš záměr – ohraničené území, do kterého je naším cílem koncentrovat co největší kvalitu.

Naším posláním je pomáhat tam, kde je to potřeba, včas a účinně. Soustředíme se na děti, mládež a dospělé, kteří jaksi „vybočují ze společenské normy“ a kvůli své „jinakosti“ se jim žije hůře. Často pracujeme s lidmi, kteří ve většině lidí zrovna soucit nevzbuzují. Nebojíme se tvrdé práce s extrémně komplikovanými případy a jsme na ni profesionálně vybaveni.

Máte širokou nabídku služeb. Můžete nám ji ve zkratce přiblížit?

MN: PREVENT 99 se aktuálně soustředí na tři oblasti. Největší záběr má v oboru adiktologie – prevence a léčby závislostí. Právě pro tuto ob-

last organizace původně v roce 1999 vznikla. Provozujeme krajský terénní program, několik kontaktních center, léčebné ambulance, substituční program a doléčování s chráněným bydlením. V posledních letech je čím dál tím dominantnější téma nelátkových závislostí, jako jsou gambling, sázky, počítačové hry, nadužívání komunikačních zařízení atd., které je naším rozvojovým středobodem v adiktologii.

Další oblastí jsou děti a mládež, ve které jsme od začátku pracovali v rámci preventivních programů ve školách a v roce 2011 ji rozšířili otevřením nízkoprahových zařízení pro děti a mládež a v roce 2016 i sociálně aktivizačními službami pro rodiny s dětmi. Tyto služby mají mnohé společné s oblastí Náhradní rodinné péče (NRP), na kterou jsme se začali soustředit v roce 2013. V rámci NRP jsme jednak doprovázející organizací pěstounských rodin, jednak poskytujeme poradenskou a terapeutickou podporu osvojitelům, pořádáme vzdělávací kurzy

ANNA NĚMCOVÁ

Vedoucí Centra podpory pěstounských rodin PREVENT, terapeutka pro pěstounské i osvojitelské rodiny, lektorka kurzů pro náhradní rodiče včetně příprav pro budoucí pěstouny a osvojitele. Byla prvním zaměstnancem PREVENTu a působila dlouho ve vedení organizace, nyní ale již několik let pracuje jen s klienty NRP. S manželem vychovává čtyři děti.

MICHAL NĚMEC

Ředitel organizace PREVENT 99, viceprezident pro služby sociální prevence APSS ČR, člen výborů Asociace Dítě a Rodina a Svazu PROADIS. Je manželem Anny Němcové, otcem, osvojitelem a pěstounem čtyř dětí.

Naše první dcera se narodila s Downovým syndromem, a přestože je život s ní super, toužili jsme po dalším zdravém dítěti. Proto jsme si v roce 2007 osvojili syna. Čistě ze sobeckého důvodu a on naplnil přesně naše očekávání.

Později jsme proto přijali ještě dva sourozence do pěstounské péče. Už ne proto, že by nám scházelo dítě, ale protože jsme chtěli nabídnout rodinu někomu, kdo vyrůstá bez ní."

a aktuálně realizujeme pro Jihočeský kraj přípravu budoucích náhradních rodičů. Oblast NRP má v naší organizaci aktuálně největší progres, a to zejména proto, že přesně disponuje tím, co PREVENT 99 vždy láká – oblast, kde lidé potřebují pomoci, avšak systém ji uchopuje nedostatečně a v mnoha ohledech velmi zastarale až kontraproduktivně.

Kolik máte zaměstnanců? Pracujete i s dobrovolníky?

MN: Aktuálně máme okolo 70 stálých pracovníků a 15 externistů. Většinou jde o sociální pracovníky a terapeuty. Z 95 procent jde o vysokoškoláky a ze 100 procent o lidi s úžasným přehledem a nasazením. Mým neskromným cílem je, aby ti nejlepší jihočeští profesionálové pracovali u nás.

Anna Němcová: S dobrovolníky pracujeme od prvního roku existence organizace. PREVENT vlastně vznikl svým způsobem na dobrovolnické bázi – zakládali ho studenti VOŠ, kteří spolu se svým pedagogem první akce realizovali čistě z nadšení a zdarma. Několik současných zaměstnanců u nás začínalo na pozici dobrovolníků. Letos se z jedné dobrovolnice, která nám coby studentka pomáhala s hlídáním dětí při kurzech pro pěstouny, stala dlouhodobá pěstounka. Mimochodem, první dobrovolník terénního programu už 15 let organizaci řídí.

Máme také malé dobrovolnické centrum, které vzniklo s velkými ambicemi, které nám však dost podrazily formální nároky, odvozené z legislativy, na dobrovolníky v sociálních službách. Takže nyní centrum sdružuje pouze okolo deseti dobrovolníků, kteří se realizují zejména jako pomocníci v rámci aktivit sekce náhradní rodinné péče.

Čím se liší náhradní rodiny od těch biologických?

AN: Na to není jednoduché odpo-

vědět... Naším cílem je, aby se příliš nelišily, aby děti v náhradní rodinné péči nemusely každý den myslet na to, že nežijí jako ostatní děti s mámou a tátou, kterým se narodily. Zároveň je ale ověřené, že nelze na minulost ani zapomenout, ani ji popírat a o špatných zážitcích nemluvit. To je pak, jako když se chcete tvářit, že vás nebolí zhnisaný zub. Na chvíli na to možná nemyšlíte, ale časem je to horší a horší. V náhradní rodině se musí po celou dobu řešit, že dítě si na začátku svého života zažilo něco

hrozného, že ho opustila máma, která ho měla přece chránit, že ho jako miminko někdo bil...

Přestože si to děti většinou na vědomé úrovni nepamatují, v mozku jim to zůstává natrvalo zapsané. A tyhle zážitky se pak v průběhu dětství i dospělosti objevují v různých formách – jako úzkosti, koktavost, neschopnost navazovat blízké vztahy, potřeba přejídat se, noční děsy, ADHD, nerespektování autorit, sebepoškození... Děti mají právo znát svo-

Pro děti v pěstounské péči, které se nemohou z různých důvodů účastnit běžných letních táborů, organizace pořádá každoročně týdenní pobyt. Pěstouni si tak na pár dní odpočinou.

ji biologickou rodinu, i když jsou osvojené. Mají právo vědět všechno o své minulosti, i když je těžké o tak hrozných věcech mluvit. A náhradní rodič je ten, kdo je zodpovědný za to, že se to dítě dozví správným způsobem a ve správný čas. Náhradní rodič s ním musí opakovaně prožívat všechny smutky, ztráty, vzteky a traumata a naučit se na ně správně „léčivě“ reagovat. Někdy to není vůbec jednoduché, protože dítě často přirozeně obrací svůj hněv právě na ty nejbližší, kteří se mu snaží pomoci.

Pěstoun musí počítat s tím, že se dítě bude vídat se svými rodiči a může se k nim případně i vrátit. S některými dětmi je nutné docházet dlouhodobě na psychoterapii, některé děti nejsou například schopny docházet do běžné školy nebo je celá jejich školní docházka provázená neustálými stížnostmi na chování, zapomínání, konflikty a neúspěchy. Pěstoun musí přijmout, že ztratí své soukromí, protože ho budou až do dospělosti dítěte navštěvovat sociální pracovníci, kteří se budou zajímat o to, jak se dítěti daří a jestli pěstoun naplňuje všechny jeho potřeby.

Sami jste pěstouni. Ovlivňují vaše osobní zkušenosti vaši práci?

AN: Určitě. Myslím, že se mi díky tomu u mnohých pěstounů získává snáze důvěra, lépe navazujeme kontakt, protože máme něco společného a oni vědí, že své vědomosti nemám

jen načtené z knížek, ale jsou prožité na vlastní kůži. Sama jsem některé „poučky“, které jsem svým klientům předávala, naplno pochopila, až když jsem dělala chyby při výchově našich přijatých dětí a divila jsem se, proč se to nevyvíjí tak, jak jsem si představovala. Musím se tomu smát! Zejména první rok jsme často večer leželi s manželem v posteli a já mu přeríkávala své frustrace a on se mě moudře ptal: „A jak jsi mi to tehdy říkala o dětech s poruchou attachmentu? Co se má a nemá dělat v případě, že...?“

Je také bezva, že když se snažíme nalákat pro pěstounství nové lidi, můžu být autentická. Můžu říct: „Jde to! Není to vždy lehké, ale má to smysl! V dětských domovech je spousta úžasných dětí. Dvě z nich máme doma.“

MN: Protože jako ředitel organizace už nepřicházím do kontaktu s klienty, spatřuji využití mých zkušeností náhradního rodiče v situacích, kdy

jsem zapojen do diskuzí o změnách legislativy, systémů a koncepcí v kontextu náhradní rodinné péče. Protože mě téma NRP osobně velmi zajímá a zároveň ho žiji, myslím, že mé postoje působí autenticky.

Život náhradního rodiče je náramně vzrušující a intenzivní, pokud nepřehlídíte, co se děje. Každý den mi přináší nové a nové informace o mně samotném a staví mě do nových situací, které musím řešit. To je dárek, který nosím stále u sebe a který mi pomáhá nejen v práci.

Jak je vaše organizace financována? Platí si klienti za vaše služby?

MN: Zde musím oddělit sociální služby poskytované dle zákona č. 108/2006 Sb., podporu pěstounských rodin a služby pro osvojitele.

Veškeré sociální služby naší organizace jsou bez clientské finanční spoluúčasti. Vyplývá to z legislativy, která patrně zohledňuje to, že naše cílové skupiny se velmi často po-

hybují v sociálním debaklu. Služby jsou financovány ze státních dotací na základě jejich registrací, zařazení do sítě služeb a certifikací, s finanční participací Jihočeského kraje a mnoha obcí. Desetiny procent dofinancování služeb realizujeme z darů a vlastních drobných příjmů.

Oblast podpory pěstounských rodin je financována ze státního příspěvku na výkon pěstounské péče. I zde se jedná v podstatě o bezdoplatkové poskytování služeb s malými výjimkami, například příplatek na stravování v rámci respitních pobytů dětí. Státní příspěvek, který nebyl optimální ani na začátku, je navíc od roku 2013 stále stejný, přičemž náklady, zejména mzdové, dle tabulek vycházejících z příslušné legislativy, do dneška narostly o více než 50 procent. Proto se neobejdeme bez drobného spolufinancování z vlastní činnosti, většinou ze vzdělávání, a zejména bez zásadní podpory nadací, aktuálně Nadace J&T, za kterou jsme velmi vděční.

V roce 2019 slavil PREVENT 20 let od vzniku. Proběhla neformální oslava v areálu Volyňského koupaliště, na kterou pozvali všechny bývalé i současné pracovníky i s rodinami.

Oblast poradenství a terapie poskytovaných osvojitelům a osvojeným dětem je co do výše i stability financování nejsložitější. Přestože z odborného hlediska je osvojené dítě stejné jaké dítě v pěstounské péči, je oficiálně osvojitelská rodina legislativou a systémem vnímána jako „běžná rodina“ – bez nároku na specifickou péči. Abychom mohli těmto rodinám poskytovat poradenství a terapie, využíváme jednorázových státních a krajských dotačních titulů, což tuto činnost dělá nestabilní, proměnlivou a klientům ji nelze garantovat.

Jak se současná situace spojená s epidemií covidu-19 projevuje ve vaší práci?

AN: Na jaře to bylo náročné, asi jako všude. Neměli jsme žádné informace, co můžeme a nemůžeme pro klienty udělat. Náročné také bylo, že většina pracovníků v mém týmu jsou matky školou povinných dětí, takže mi zůstaly ze dne na den doma. Postupně jsme se v tom „usazova-

li“ a ujasňovali jsme si, co je možné odložit na později a kde bychom odkladem přivodili daleko horší následky. Teď na podzim jsme například omezili skupinové kurzy, ale nakoupili jsme knížky, sehnali filmy a uspořádali on-line kurzy. Získávání nových vědomostí se dá přizpůsobit nebo odsunout. Už jsme ale oproti jarní vlně nepřerušili některé terapie, protože jsme si ověřili, jak rychle se neřešené problémy dokážou zhoršovat. Pěstounům také nabízíme navíc individuální respity – možnost pohlídat dítě nebo děti, udělat s nimi školní úkoly. Někteří pěstouni už jsou vyčerpaní ze všech povinností, které se na ně nahruly, a v rodinách je napětí z toho, že jsou pořád spolu. Na pěstounských dětech se také mnohem negativněji projevuje stres, tlak, časté změny či nemožnost sportovat.

MN: Já to nahlédnu z pohledu managementu organizace. Nyní, po několika měsících života ve „druhé vlně“, zaznamenávám obrovskou únavu celé organizace. První vlnu jsme zvládli patrně na adrenalinu, druhou na zkušenostech, které jsme získali na jaře. Dobíhají nás ovšem věci, které jsme museli upozadit. Na nutné minimum se omezila péče o pracovníky, veškeré rozvojové aktivity, uspána byla i rozpracovaná celoorganizační a odborná témata, komunikace zúžena na finance a mimořádná opatření. K tomu z celoorganizačního pohledu registrujeme mnohem větší dopady na psychiku

klientů, než tomu bylo za první vlny, zvýšený počet klientů a zhoršování sociální situace klientů stávajících. V podstatě jen doufáme, že to brzy skončí, protože rozsah a objem služeb, který máme nastavený z doby „běžného života“, je v současných podmínkách dlouhodobě neudržitelný.

Můžete se s námi podělit o konkrétní příklad z praxe?

AN: Před třemi lety se na nás obrátila paní Lenka. Pracovala jako učitelka a už delší dobu zvažovala, že by si vzala do pěstounské péče svoji čtrnáctiletou žačku Nikolu, která vyrůstala v dětském domově. Chtěla se o pěstounství dozvědět více a pomoci tak s rozhodnutím. Její rodina jí to spíše rozmlouvala, stejně tak ji varovali v dětském domově, že s dívkou bude mít jen problémy. Předali jsme jí všechny informace, co jí případně čeká, podpořili ji, ale zároveň před ní netajili, jaké obtíže pravděpodobně přijdou a že to ovlivní život celé

rodiny. Zařídili jsme rovněž, že se mohla setkat s Nikolinou matkou. Lenka se od ní dozvěděla více z Nikoliny dětství a důvody, proč vyrůstá v dětském domově. Pro pěstounství se rozhodla a Nikola se stala součástí jejich rodiny.

Naše organizace ji doprovází, klíčová pracovníce pravidelně konzultuje obtíže, které ve společném životě přicházejí, Lenka je velmi aktivním účastníkem kurzů terapeutického rodičovství. Brzy po přijetí Nikoly do péče se dívka kvůli rozchodu s chlapcem pokusila o sebevraždu, což byl pro Lenku děsivý zážitek. Nikola poté docházela pravidelně k nám do centra na psychoterapii a paradoxně se po této události mnoho věcí začalo zlepšovat. Nikole bude brzy osmnáct, navštěvuje střední školu a žije životem běžného teenagera. Lenka zvažuje, že si potom, co se Nikola osamostatní, vezme do péče další dítě. ■

Organizace PREVENT 99 se mimo jiné zaměřuje na služby pro rodiny s dětmi v obtížných situacích a také na služby pro náhradní rodiče. Všechny její oblasti podpory spojuje heslo Rodina je základ, protože pokud dítě vyrůstá v milující rodině, která mu nastaví jasné hranice a hodnoty, dá mu lásku, sebevědomí a bezpečí, tak má ve svém životě na čem stavět.

Nadace J&T to vidí stejně, proto PREVENT 99 patří mezi dlouhodobě podporované organizace.

Tipy pro zdravý spánek

Už v pohádce Chytrá horákyne odpovídá chalupník na otázku, co je na světě nejsladší, že přece spánek. Přesto se o něj mnohdy dobrovolně okrádáme. Podle lékařů potřebuje náš organismus pro regeneraci sedm až devět hodin spánku, přibližně třetina lidí mu ho ale v této míře nedopřává. Důvodem může být příliš mnoho práce, nahromaděný stres nebo třeba jen špatně zvolená postel. J&T Concierge pro vás proto sestavila tipy, jak si klidný spánek dopřát.

PŘIKRÝVKA, KTERÁ SE SAMA USTELE

Smart Duvet neboli chytrá přikrývka se nejenom sama ustele, ale je natolik důmyslná, že má dvě vlastní termální zóny, jejichž teplotu můžete regulovat pomocí svého mobilního telefonu. Funguje na principu vzduchové pumpy, která v ní rozvádí vzduch o určité teplotě a tím ji buď zahřívá, nebo ochlazuje. Vzduch je potřeba k tomu, aby se mřížka vložená mezi peřinu a povlak nafoukla, čímž vrátí peřinu s prostěradlem do rovné polohy.

PŘÍJEMNÉ PROBUZENÍ VE SPRÁVNÝ ČAS

S hlídáním kvality spánku vám pomůžou také mobilní aplikace. Dlouhodobě nejlépe hodnocená je Sleep Cycle. Celé to funguje jednoduše – iPhone pomocí senzorů sleduje váš pohyb při spánku, který je důkazem toho, jak kvalitně spíte. Aplikace tedy pečlivě sbírá informace, jež poté přenesou do přehledných grafů. Nejzajímavější je ale funkce co nejlepšího probuzení. V mobilu zadáte, kdy chcete, aby vás aplikace probudila. Sleep Cycle vše vyhodnotí a následně vás vzbudí ve fázi takzvaného lehkého spánku. Probuzení tedy bude mnohonásobně příjemnější, než kdybyste právě procházeli fází spánku hlubokého.

NÁPOJ NA DOBROU NOC

Za produktem Snooze stojí bývalý významný společník značky Redbull Hans Vriens. Když z Redbullu odešel, nesměl se nijak spojit s energetickými nápoji, a tak se zaměřil na jejich protiklad. Vznikl rakouský přírodní nápoj na spaní na bylinkové bázi, který prodlouží délku a kvalitu spánkových cyklů. Je vhodný pro vytížené, intenzivně pracující lidi a při jet lagu. Obsahuje výrazně vyšší podíl účinných látek než tradiční tablety na spaní, dostupný je už v Česku i na Slovensku.

PETER JAMES PROUD

PYŽAMO NA MÍRU

Česká značka Peter James Proud šije pyžama na míru. Její showroom se nachází v Dlouhé ulici a ve fantazii a přání zákazníka se tu meze nekladou. Ušít se dá pánská noční košile nebo dámské pyžama v různých barvách a materiálech od popelínů z egyptské bavlny až po dvojmo tkané flanely. Samozřejmě jsou vyšité monogramy.

Pyžama, se kterým byste se mohli pochlubit i na sociálních sítích, je jednoznačně od londýnské návrhářky Olivie von Halle. Usíná v něm i Jennifer Lopez nebo Rihanna. Olivia svou značku založila na tom, že si chtěla po návratu z práce, kdy vyzula podpatky, vychutnat gin s tonikem v něčem krásném, ale pohodlném a pak sklouznout rovnou do postele. Její velkou inspirací je Coco Chanel. Značka má vlastní e-shop, a tak si můžete její kolekci objednat až do domu včetně vyšítí vlastního monogramu.

RUŠIČ NEGATIVNÍCH ZÓN

Pokud máte pocit, že za poruchami vašeho spánku stojí geopatogenní zóny, vyzkoušejte přístroj Somamedic, který by je měl eliminovat. Kromě toho by měl odstranit také nežádoucí vlivy psychosomatických zón, vodních křížů, Curryho i Hartmannových pásů a elektrosmogu.

CHYTRÁ PODLOŽKA POD MATRACI

Withings Sleep matrace nabízí analýzu vašeho spánku a jeho cyklů. Detekuje například chrápání, srdeční tep či monitoruje dech. Je to pohodlnější alternativa než Apple Watch, které musíte mít na ruce.

MONITOR SPÁNKU

Bezkontaktní monitor spánku Sleepace RestOn detailně sleduje délku spánku, čas potřebný k usnutí, pohyb ve spánku i počet probuzení. V reálném čase a s vysokou přesností měří také tepovou a dechovou frekvenci. Díky aplikaci a zaznamenaným parametrům tak získáte individuální analýzu spánku, rady pro rychlejší usínání a tipy pro hodnotnější spánek.

SPÁNKOVÝ RETREAT

Za kvalitním spánkem můžete také do různých resortů ve světě. Existuje hned několik míst, která se specializují na odpočinek, hypnoterapii nebo nidra jógu. Spojit jeho návštěvu s koupáním v moři můžete např. na Maledivách v resortu One & Only's Reethi Rah, kde vám kouč připraví program na míru a po dobu pobytu bude monitorovat zlepšení kvality spánku. Švýcarský resort Grand Resort Bad Ragaz nabízí pro změnu lékařský program diagnostiky spánku. Jedná se o jeden z nejlepších zdravotnických resortů na světě a jeho třídní program je navržen tak, aby se klient cítil především odpočatý. Pomocí polysomnografie je diagnostikováno veškeré rušení, které dotyčného probouzí, a testují se i další příčiny nekvalitního spánku.

J&T CONCIERGE

Pokud byste chtěli pomoci s čimkoliv ohledně spánku, ať už se spánkovou laboratoří, výběrem nejkvalitnější matrace, nebo se zážitkem v podobě přespání na netradičních místech, obraťte se na nás na naší adrese jtconcierge@jtconcierge.com.

MEDITACE PODLOŽENÁ VĚDOU

První česká meditační aplikace Calmio je podložená vědou. Příjemný hlas vás provede praktickými metodami, jak zklidnit svou mysl, získat lepší kontakt se svým tělem a užívat si život tady a teď. Calmio pomáhá už během prvních dnů mít více energie, redukovat stres a lépe se soustředit. Stačí ji používat pár minut denně.

Úspěch!

Vybralo se 400 tisíc pro strádající umělce

Na premiérové aukci Umělci umělcům pořádané nadačním fondem Luc Art Fund se prodala díla současných autorů za více než milion korun. I díky J&T Bance tak na stipendia umělcům strádajícím kvůli pandemii půjde 400 tisíc korun.

Herci, zpěváci, divadelníci... Těm všem se letos změnil život. Kvůli šíření nového typu koronaviru ze dne na den přišli o obživu a museli buď sáhnout do úspor, nebo jít třeba prodávat do supermarketu. Trochu ve skrytu pozornosti zůstali současní výtvarní umělci. A přitom o příjmy přišli úplně stejně rychle.

„Muzea a galerie se uzavřely, počet realizovaných obchodů výrazně klesl a také následující roky nebudou lepší, neboť instituce nebudou mít peníze na nové akvizice. Ruší se nebo se přesouvají významné veletrhy, kde bylo také možné uzavírat obchody. Navíc sběratelé nyní více sázejí na jistější formu investice, kterou je poválečné umění nebo moderna,“ popisuje situace mnoha jinak velmi úspěšných lidí i na mezinárodní scéně galeristka Lucie Drdová.

Podle ní se již během první vlny pandemické krize ukázalo, jak nedostatečně je česká kulturní obec chráněna. Především samotní umělci nejsou koncepčně podporováni a jejich

životní situace se neustále zhoršuje či je již neudržitelná. Proto se rozhodla založit nadační fond Luc Art Fund podporující současné umělce a jejich tvorbu, jehož prvním projektem byla aukce Umělci umělcům, která se v polovině prosince uskutečnila v galerii Magnus Art J&T Banky, která byla zároveň generálním partnerem akce.

„J&T Banka dlouhodobě podporuje současné umění a s příchodem letošní bezprecedentní situace jsme dobře věděli, že česká umělecká scéna bude potřebovat pomoci. Formát dobročinné aukce, který pro projekt Umělci umělcům navrhla galeristka Lucie Drdová, nás zaujal hlavně proto, že propojuje svět umělců se světem sběratelů,“ vysvětluje odbornice na umění J&T Banky Valérie Dvořáková.

BEZPEČNOST PŘEDEVŠÍM

Aukce samozřejmě proběhla za přísných hygienických podmínek a dražitelé přihazovali výlučně přes

internet. Z nabídnutých téměř padesáti položek prestižních tuzemských umělců nové majitele našla čtvrtina. „Mezi vydražené položky patří díla od Josefa Bolfa, Terezy Příhodové nebo Tomáše Roubala, prodala se díla institucionální kvality, ale i práce mladých autorů a čerstvých absolventů. Nejdražší položkou se pak stal objekt Outside itself od Federica Díaze,“ prozrazuje Lucie Drdová.

A zúčastnily se aukce napřímo také odbornice na umění J&T Banky Valérie Dvořáková a Anna Pulkertová? „Na několik věcí jsme záhlub měly, a dokonce jsme se na většině z nich vzájemně shodly. Samotné aukce jsme se ale neúčastnily. Klientům jsme ji však pochopitelně doporučily a zároveň jsme pro ně vybraly i několik investičních tipů,“ prozrazují.

Noví majitelé dražených děl, kteří získali práce předních českých umělců bez jakékoli aukční přírážky či provize, podpořili konkrétního tvůrce díla a zároveň přispěli darem nadačnímu fondu Luc Art Fund částkou v celkové výši 215 tisíc korun. Partner aukce J&T Banka, která je dlouhodobým patronem a mecenášem současného umění a v jejíž nové galerii Magnus Art se konala předaukční výstava, tuto částku ještě štědrě zdvojnásobila. Výslednou sumu přesahující 400 tisíc korun přerozdělí Luc Art Fund formou sociálních stipendií umělcům, kteří se ocitli v tíživé životní situaci.

„Jsem spokojená s celkovým vyzněním projektu a poukázáním na aktuální situaci v oblasti současného výtvarného umění. Dokázali jsme

- 1/ Aukce nabídla dílo Pavly Scerankové (objekt Image Maker) a plátna od Jakuba Choma či Václava Girsy
- 2/ Detail díla Gamma od Tomáše Moravce
- 3/ „Oběšenec“, detail díla The Lobster and the hangman od Julie Béna
- 4/ Díla Petra Kvíčaly a Davida Krňanského
- 5/ Svá díla do aukce na pomoc uměleckému světu poslali také Milena Dopitová, Vladimír Houdek, Michal Pěchouček a Rudi Koval a mnoho dalších
- 6/ Umělecká dvojice Alex Selmecci a Tomáš Kocka Jusko dražili svou plastiku s názvem Hand holding a scroll

2/

4/

5/

6/

3/

intenzivně komunikovat s médii a širokou veřejností o nedostatečné a nesystémové podpoře samotných umělců. Co se týká vlastní aukce, tak jsme předpokládali lepší výsledek na základě původních příslibů. Výtěžek je však slušný a díky štedrému daru J&T Banky, která jej zdvojnásobila, disponuje nadační fond dostatečně vysokou částkou, kterou následně přerozdělí na podporu dalších umělců,“ komentuje výsledek projektu galeristka a zakladatelka fondu Luc Art Fund. Tu potěšilo, že se prodala díla mladých umělkyň Terezy Příhodové nebo Elišky Konečné. „Jsou velice talentované, ale na trhu se současným uměním ne zcela známé. Překvapilo mě, že se nakonec nevydražila plátna od uncondutive trash, což jsou Michal Pěchouček a Rudi Koval. Jejich diptych je nejen krásná práce, ale byl také za velice příznivou vyvolávací cenu,“ dodává Drdová.

Zástupkyně banky potěšilo, že J&T Banka stála po boku projektu, který pružně reaguje na krizi na sou-

časné umělecké scéně. „Zároveň věříme, že se podařilo otevřít diskuzi o podpoře výtvarných umělců, kteří do té doby měli jen málo příležitostí dosáhnout finanční pomoci z vládních programů,“ shodují se Pulkerová s Dvořákovou z J&T Banky.

“

Jsem spokojená s celkovým vyzněním projektu a poukázáním na aktuální situaci v oblasti současného výtvarného umění.

CO S PENĚŽI?

Celková částka, za níž se díla prodala, přesáhla milion korun. Konkrétně o 77 tisíc. Podle původních plánů se konečná prodejní cena rozdělila v poměru 80 procent ku 20, kdy většina šla přímo umělcům a zbytek právě do fondu. Jen pro upřesnění, aukční

přirážka při běžných dražbách bývá vyšší, umělci tedy získali opravdu férový podíl a kupující zároveň velmi exkluzivní cenu.

Připomeňme tedy, že samotnou dražbou se do fondu dostalo 215 tisíc korun. Partner akce, kterým byla

roven s podporou umělců nechce skončit s prvním projektem, protože podpora této oblasti v těžké době nepatří k nejpovedenějším.

„Momentálně je podpora ze strany státu v oblasti výtvarného umění naprosto nedostatečná. Vlastně ani v podzimním programu COVID-Kultura nebyli výtvarní umělci zohledněni. Zároveň se ukazuje i v jiných oblastech kultury, že podmínky těchto programů nejsou dobře nastaveny a řada umělců je vyloučena. Osobně postrádám ze strany ministerstva kultury dostatečnou znalost prostředí, životních podmínek a profesní reality těchto lidí,“ uvádí galeristka.

J&T Banka, tuto částku zdvojnásobil a výsledných 400 tisíc nyní půjde na podporu umělců. „Momentálně pracujeme na vypsání open callu, kdy se umělci budou hlásit o příspěvek ve formě sociálního stipendia. Došlé žádosti vyhodnotí nezávislá komise,“ prozrazuje zakladatelka fondu Luc Art Fund Drdová. Ta zá-

Nadační fond Luc Art Fund proto i letos bude pracovat na jednotlivých oblastech, ve kterých chce přispět a zároveň získávat prostředky pro jednotlivé projekty. Primárním úkolem je také komunikace se zástupci našeho myšlenkového trustu, kteří se spolupodílí na celkové koncepci. ■

Pohled do výstavy Cena Jindřicha Chalupického 2020.
Foto: Zuzana Šrámková

Výstava, která je poprvé v historii ceny k vidění v ostravské Galerii PLATO, tak bude přístupná až do konce února 2021. Výstavu podpořila J&T Banka, která se různými aktivitami zasazuje o popularizaci současného umění a trhu s ním.

„Symbolické vyvrcholení ročníku Ceny Jindřicha Chalupického 2020 v podobě takzvaného Jury Weekendu mělo podobu celodenního symposia s bohatým programem, vysílaným 6. prosince živě na webových stránkách ČT art,“ uvedla šéfka Společnosti Jindřicha Chalupického Karina Kottová. Ve finálových dílech tentokrát dominují komplexní multižánrové instalace zvoucí návštěvníky do abstraktních fikčních světů svých autorů, ně-

kdy inspirované žánrem sci-fi, jindy pohádkou. Častým motivem pak je aktivismus na podporu nejrůznějších minoritních skupin obyvatelstva.

BEZ VÍTĚZE

Netradičností v uplynulém ročníku nejprestižnějšího ocenění pro mladé umělce bylo více. Tou asi nejviditelnější a také nejkontroverznější bylo zrušení vyhlášení vítěze. „Finalistky a finalisté CJCH 2020 se rozhodli přistupovat k účasti v ceně jako k příležitosti ke vzájemnému obohacení a sdílení rozdílných uměleckých přístupů a vyjádřili přání o neudílení ceny jednomu vítězi. Tento ročník tak poprvé neproběhla volba laureátky či

laureáta a namísto tradičního ceremoniálu udílení ceny proběhla jednodenní oslava setkání výjimečných uměleckých osobností,“ komentuje krok umělců a pořadatelů Kottová.

Finalisté během symposia osobně komentovali svá díla vzniklá pro výstavu v galerii PLATO Ostrava a někteří uvedli živé akce v podobě performance či hudebních vystoupení. Součástí programu byla také diskuze s finalistkami a finalisty a zástupci mezinárodní poroty, komentovaná prohlídka výstavou Ceny Jindřicha Chalupického a výstavou zahraničních hostů Pauline Boudryové a Renate Lorenzové.

Opožděné Finále Ceny Jindřicha Chalupeckého 2020: **Aktivismus i příběhy (z) jiných světů**

Pandemie choroby covid-19 nabolourala plány pořadatelů i účastníků 31. ročníku Ceny Jindřicha Chalupeckého (CJCH). Finálová výstava, na níž svá díla představuje pětice umělců či uměleckých skupin, se veřejnosti tradičně odhaluje v září, loni to však nakonec bylo později. Navíc ve velmi omezených podmínkách a s jednou účastnicí navíc, protože účast Almy Lily Raynerové byla ve 30. ročníku odložena ze zdravotních důvodů.

Společnost
Jindřicha
Chalupeckého

Rozhodnutí neudělit cenu vzbudilo pozornost, není však zcela bezprecedentní. Prestižní britská Turner Prize zůstala bez vítěze v roce 2019, kdy jednotliví finalisté zaslali porotcům dopis vyjadřující nesouhlas s kompetitivním přístupem k umění. „V době politické krize v Británii a ve většině světa, kdy jsou lidé už tak dost rozdělení a izolováni, se cítíme silně motivováni, abychom využili příležitosti ke kolektivnímu prohlášení ve jménu pospolitosti, mnohosti a solidarity – v umění stejně jako ve společnosti,“ uvedli umělci, kterým nakonec porota vyšla vstříc.

Po vyhlášení záměru neudělit vítěze CJCH její organizátoři uspořádali průzkum mezi více než stov-

kou uměleckých profesionálů s cílem zjistit, jaký smysl má soutěž pro různé skupiny aktérů, pro které je Cena Jindřicha Chalupeckého podstatná a kteří ji nějakým způsobem sledují. Na otázku „Jaké hodnoty má Cena Jindřicha Chalupeckého vyjadřovat?“ označila kompetitivnost za důležitou necelá tři procenta ze 138 respondentů. Naopak nejvíce kladných odpovědí měly hodnoty jako otevřenost, různorodost a progresivnost následujícími hodnotami podpora a spolupráce.

„Cena má vytvářet komunitu a bezpečné prostředí, posouvat současné české umění dopředu tím, že vytváří co nejpříjemnější a nejkomfortnější podmínky pro mladé umělce a umělkyně a po-

může jim rozvíjet jejich potenciál, je to její nezapomenutelná role,“ zní jeden z klíčových závěrů studie prováděné sociálními antropoložkami Ivetou Hajdakovou a Marií Heřmanovou.

Finalisté
a jejich díla >

Finalisté a jejich díla

JIŘÍ ŽÁK

Jiří Žák se ve své tvorbě dlouhodobě zabývá fiktivními i skutečnými mikropříběhy na pozadí politických dějin, které svým přístupem často relativizuje a odkrývá nepohodlná zákoutí. Jak sám říká, zajímají ho „dlouhé stíny“ historie, vytěsněné skutečnosti a nevyřešené problémy svázané s koloniální nebo válečnou minulostí, které různými způsoby zasahují do současnosti. V rámci svého projektu pro letošní ročník Ceny Jindřicha Chalupického představuje autor tři krátké filmy blížící se žánru tzv. dokumentární fikce, spojené prostorovou instalací umístěnou v knihovně galerie PLATO. Jednotlivé filmy vznikly v posledním roce v rámci Žákova zkoumání tématu československého, respektive českého zbrojního průmyslu.

Jakub Choma, Gears Of Life, performance, 2020.
Foto: Matěj Doležal

JAKUB CHOMA

Původní východiska tvorby Jakuba Chomy jsou v malbě a jeho realizace k tomuto médiumu stále odkazují, i když se již zásadně posunuly směrem k prostorové objektové instalaci. V autorových dílech nicméně stále nalezneme fragmenty grafické práce, užití primárních barevných pigmentů i odkaz k plošnosti a orientaci na horizontálně instalované závěsné artefakty.

Jakub Choma pro finále Ceny Jindřicha Chalupického vybudoval prostorově a tematicky rozsáhlou multi-mediální instalaci s názvem Gears of Life sestávající z několika různých architektonicky pojedených prostředí představujících jednotlivé metaforické světy. Ty mohou být roztržštěným sci-fi příběhem o cestování skrze alternativní vesmíry, fyzickým zhmotněním průchodu počítačovou hrou, ale stejně tak i oknem do autorovy mysli.

Alma Lily Raynerová, Návod na přežití, participativní platforma, 2020.
Foto: Tomáš Souček

ANNA SLAMA & MAREK DELONG

Umělecká dvojice Anna Slama & Marek Delong dokáže ve svých instalacích, kde jsou zpravidla zkombinovaná nejrůznější média i materiály, vytvořit zcela specifickou atmosféru, která diváka pohltí a přenesení do světa mimo realitu, někde na pomezí snu a pohádkového příběhu.

Projekt prezentovaný na výstavě finalistek a finalistů Ceny Jindřicha Chalupického 2020 navazuje svým námětem odkazujícím k tajuplným vyprávěním inspirovaným přírodním prostředím a mytologií na jejich ostatní společné práce. Návštěvníci mají možnost vstoupit do prostoru připomínajícího divadelní kulisy či scénu z blíže neurčeného fantasy příběhu.

Anna Slama & Marek Delong, You Mean the World to Me, instalace, různé materiály, 3D animace, 2020.
Foto: Tomáš Souček

Jiří Žák, Dluh: Epilog dlouhého přátelství, video, 21 min, 2020.
Foto: Tomáš Souček

ALMA LILY RAYNEROVÁ

Pro výstavu Cena Jindřicha Chalupického 2020 připravila Alma Lily Raynerová lokálně specifický projekt nazvaný Návod na přežití, který se zaměřuje na téma podpůrné platformy pro lidi se zkušeností s různými formami útlaku. Stage, kino a další prostory galerie PLATO jsou během konání výstavy využity jako místa k setkávání, sdílení, diskuzi, společnému jídlu nebo přespání.

Alma Lily Raynerová ve spolupráci s řadou ostravských aktivistek a aktivistů, zástupců minoritních skupin nebo neziskových organizací vytváří místo, kde se mohou potkat lidé s rozmanitými zkušenostmi, ale stejným zájmem: mít možnost v těžkých životních situacích najít podporu, ale také společně vytvářet alternativy stávající institucionální péče a pomáhat na základě vlastních zkušeností ostatním.

MARIE TUČKOVÁ

Umělecká tvorba Marie Tučkové se z původního zaměření na fotografii postupně rozrostla do mnohvrstevnaté praxe zahrnující nejrůznější vyjadřovací způsoby a média. Dlouhodobě jsou v ní ovšem konzistentně přítomna témata spjatá s mezilidskými vztahy, jako jsou sdílení, schopnost (sebe)vyjádření či vzájemné naslouchání. Multimedialní prostorová instalace na výstavě Cena Jindřicha Chalupického 2020 funguje přesně v duchu této umělecké strategie. V oválném poli porostlém živou trávou se návštěvník ocitne obklopen skutečnou i umělecky ztvárněnou přírodou. Tento prostor, který je po většinu dne tichý a nabízí pomyslný úkryt před vnějším světem, v němž je možné na chvíli vytěsnit okolní realitu a rozjímat nad vztahem člověka a přírody, je v pravidelném intervalu zaplněn monumentální zvukovou složkou instalace.

Marie Tučková, Chorus, háčkovaná textilie, pětikanálová zvuková instalace, 2020.
Foto: Tomáš Souček

Pracovní skupina pro výzkum mimosmyslové estetiky (Jan Kolský, Vojtěch Márc, Matěj Pavlík a Peter Sit), Hledání proutkařů pomocí sucha, videoinstalace, 31 min, 2020. Foto: Jan Kolský

PRACOVNÍ SKUPINA PRO VÝZKUM MIMOSMYSLOVÉ ESTETIKY

Pracovní skupina pro výzkum mimosmyslové estetiky (Jan Kolský, Vojtěch Márc, Matěj Pavlík a Peter Sit) se zabývá činnostmi na pomezí uměleckých a vědeckých postupů zkoumajících tzv. limitní nebo paranormální jevy, jako jsou telepatie, telekineze, jasnovidectví, hypnóza, léčitelství nebo proutkařství.

Pro výstavu Cena Jindřicha Chalupického 2020 připravila skupina instalaci, ve které představuje dvojici nově vzniklých videí. Nejprve mají divačky a diváci možnost zhlédnout instruktážní video uvádějící do celé problematiky, jakýsi návod k použití, který přináší vodítka pro sledování hlavního filmu. Ten sestává ze dvou případových studií mimosmyslového vnímání – portrétů dvou psychotroniců.

„Informace jsou peníze.“

Peníze musí být v neustálém pohybu,
jen tak dokážou přinášet zhodnocení nad úrovní trhu.
Známe správnou dynamiku, vytváříme příležitosti,
propojujeme finance a úspěšné myšlenky,
zkrátka rosteme společně.

PETR SKLENÁŘ

Hlavní ekonom
J&T Banky

